

Beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Aalburg 2008 - 2012

De WMO in Aalburg

Colofon:

Gemeente Aalburg

Sector Inwoners

Postbus 40

4260 AA Wijk en Aalburg

T. 0416 698700

F. 0416 693474

W. www.aalburg.nl

E. gemeente@aalburg.nl

Met dank aan:

WMO-raad Aalburg

Inwoners en instellingen van Aalburg

Gemeente Werkendam

Gemeente Woudrichem

Oktober 2008

Voorschriften Wmo 2008-2012

Vastgesteld door de gemeenteraad op [datum]

(onder de werknaam: Beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Aalburg 2008 – 2012; de Wmo in Aalburg)

Inhoudsopgave

VOORSCHRIFTEN WMO 2008-2012	2
VASTGESTELD DOOR DE GEMEENTERAAD OP [DATUM]	2
INHOUDSOPGAVE	2
INLEIDING	3
1. DE WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING	6
1.1 INRICHTING WMO OP HOOFDLIJNEN	6
1.2 PROCESVERPLICHTINGEN VOOR DE GEMEENTE	6
2. VISIE OP DE WMO	8
2.1 WAT HOUDT DE WMO VOOR GEMEENTEN IN?	8
2.2 GEMEENTELIJK WERKKADER WMO BELEID	9
2.3 MISSIE EN MOTTO	9
3. PRESTATIEVELDEN	11
3.1 PRESTATIEVELD 1: BEVORDEREN VAN SOCIALE SAMENHANG EN LEEFBAARHEID VAN DORPEN, WIJKEN EN BUURTEN	11
3.2 PRESTATIEVELD 2: PREVENTIEVE ONDERSTEUNING VAN JEUGDIGEN MET PROBLEMEN MET OPGROEIEN EN VAN OUDERS MET PROBLEMEN MET OPVOEDEN	13
3.3 PRESTATIEVELD 3. GEVEN VAN INFORMATIE EN ADVIES EN CLIËNTONDERSTEUNING	15
3.4 PRESTATIEVELD 4. HET ONDERSTEUNEN VAN MANTELZORGERS EN VRIJWILLIGERS	18
3.5 PRESTATIEVELD 5. BEVORDEREN DEELNAMEN AAN MAATSCHAPPELIJK VERKEER EN VAN ZELFSTANDIG FUNCTIONEREN VAN MENSEN MET EEN BEPERKING OF CHRONISCH PSYCHISCH OF PSYCHOSOCIAAL PROBLEEM	20
3.6 PRESTATIEVELD 6. VOORZIENINGEN AAN MENSEN MET EEN BEPERKING OF CHRONISCH PSYCHISCH OF PSYCHOSOCIAAL PROBLEEM T.B.V. ZELFSTANDIG FUNCTIONEREN EN DEELNAMEN AAN MAATSCHAPPELIJK VERKEER	22
3.7 PRESTATIEVELD 7, 8, 9: MAATSCHAPPELIJKE OPVANG, OGGZ EN VERSLAVINGSBELEID	24
3.8 VERBINDENDE BELEIDSTERREINEN	25
3.9 KARAKTERISTIEK AANPAK	27
4. NAWOORD	27
BIJLAGE A. SAMENVATTING SPEERPUNTEN EN ONTWIKKELPUNTEN	29
BIJLAGE B. BEVOLKINGSOPBOUW TOTAAL EN PER KERN EN PROGNOSE TOT 2015	31
BIJLAGE C. VERKLARENDE BEGRIPPEN-/WOORDENLIJST	36
BIJLAGE D. INSpraak VELD EN WMO-RAAD, REACTIE VAN HET COLLEGE	39

Inleiding

Op 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van kracht geworden. Zoals bekend zijn de Wet voorzieningen gehandicapten, delen van de Welzijnswet en de huishoudelijke verzorging vanuit de AWBZ daarin opgegaan. Dit betekent dat naast de taken die de gemeente al had, de verantwoordelijkheid voor lichtere vormen van zorg erbij gekomen zijn. Tevens betekent dit dat met de benoeming van prestatievelen in de Wmo meer samenhang moet worden gebracht in de diverse terreinen. De opdracht aan gemeenten om het beleid te ontwikkelen samen met burgers en maatschappelijke instellingen is voor Aalburg niets nieuws. Al jaren wordt in het kader van het lokaal sociaal beleid aan instellingen en inwoners gevraagd om mee te denken. Aalburg heeft zich op de Wmo grondig voorbereid onder andere door middel van een scenarioworkshop¹, daarbij intensief geholpen door partijen in het veld zoals het gehandicaptenplatform, zorgaanbieders, woningcorporaties etc. Tegelijkertijd liep het Ouderenprooftraject in Aalburg "Is Aalburg ouderenproof en klaar voor de WMO?" geheten, dat in december 2006 leidde tot een rapportage met aanbevelingen.²

Kernbegrip van de Wmo is het versterken van de gemeenschapszin en burgerparticipatie.

Iedereen, jong en oud, al dan niet met beperkingen, autochtoon of allochtoon, al dan niet met problemen, moet volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen.

De gemeenschapszin in de kernen van Aalburg is groot. Maar omdat de kernen klein tot zeer klein zijn, verdwijnen steeds meer voorzieningen zoals winkels, banken etc. Daarom zal de gemeente, ter voldoening aan één van de doelstellingen van de Wmo, het bevorderen van de zelfredzaamheid, initiatieven van burgers ondersteunen of zelf initiatieven ontwikkelen om de leefbaarheid op peil te houden of te verbeteren.

De gemeente moet werken aan de randvoorwaarden daarvoor, zoals een passend voorzieningenniveau, toegankelijkheid van de openbare ruimte, gebouwen, woningen en toereikend vervoer.

Omdat iedereen moet kunnen meedoen en ook verwacht wordt dat iedereen zich participierend opstelt is de Wmo bedoeld voor alle inwoners van de gemeente Aalburg. Op sommige groepen van mensen (bijvoorbeeld jeugd) komt wel de nadruk te liggen.

In bijlage B wordt de opbouw van de bevolking van Aalburg weergegeven opgesplitst naar kern.

De Wmo is tevens een compensatie wet. Als mensen niet kunnen deelnemen aan de samenleving, niet zelf een huishouden kunnen voeren, elkaar niet kunnen ontmoeten, zich niet kunnen verplaatsen en zelf niet kunnen regelen dat er hulp is, dan behoort de gemeente ideeën en voorzieningen aan te bieden die maken dat de belemmeringen die leiden tot het niet mee kunnen doen, worden gecompenseerd.

¹ Rapport Opties voor Aalburg, 2005

² "Is Aalburg ouderenproof en klaar voor de WMO?", 2006 p 16

Dit is het eerste Wmo-beleidsplan van Aalburg zoals bedoeld in artikel 3 van de Wmo, dat als volgt luidt:

1. De gemeenteraad stelt één of meer plannen vast die richting geven aan de door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders te nemen beslissingen betreffende maatschappelijke ondersteuning.
2. De gemeenteraad stelt het plan telkens voor een periode van ten hoogste vier jaren vast. Het plan kan tussentijds gewijzigd worden.
3. Het plan bevat de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning.
4. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:
 - a. wat de gemeentelijke doelstellingen zijn op de verschillende in artikel 1, eerste lid, onderdeel g, genoemde onderdelen van maatschappelijke ondersteuning;
 - b. hoe het samenhangende beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning zal worden uitgevoerd en welke acties in de door het plan bestreken periode zullen worden ondernomen;
 - c. welke resultaten de gemeente in de door het plan bestreken periode wenst te behalen;
 - d. welke maatregelen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders nemen om de kwaliteit te borgen van de wijze waarop de maatschappelijke ondersteuning wordt uitgevoerd;
 - e. welke maatregelen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders nemen om voor degene aan wie maatschappelijke ondersteuning als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel g, onder 2°, 5° en 6°, wordt verleend keuzevrijheid te bieden met betrekking tot de activiteiten van maatschappelijke ondersteuning;
 - f. op welke wijze de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders zich hebben vergewist van de behoeften van kleine doelgroepen.

Omdat in Aalburg vooral veel aandacht gaat naar de uitvoering van beleid zal deze nota kort maar krachtig inzoomen op de ambities, de plannen, de partners en de burgers. In aparte nota's zullen (onderdelen van) bepaalde prestatievelden nader worden uitgewerkt als de uitvoering in enig jaar daarom vraagt.

Samen met de WMO-raad zijn de volgende speerpunten van beleid benoemd voor 2008 tot 2012.

1. bevorderen sociale cohesie in de gemeente en in de kernen
2. ondersteunen van jeugdigen en hun ouders
3. bekendheid van het Aalburgloket/Wmo-loket vergroten
4. ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

De benoeming van de speerpunten valt min of meer toevallig samen met de nummering van de prestatievelden. Bij de behandeling van de eerste vier prestatievelden in hoofdstuk 3 worden de speerpunten nader toegelicht.

Leeswijzer

Na de inleiding worden de achtergronden van de Wmo behandeld en de eisen die dit voor gemeenten met zich meebrengt. Na beschrijving van de visie, missie en motto komen de aanverwante al gerealiseerde of nog te realiseren nota's op verschillende beleidsterreinen aan bod. Per prestatieveld zijn de stand van zaken, de doelstelling, de rol van de gemeente en de ontwikkelpunten met prestatie-indicatoren globaal uiteengezet. Voor een deel liggen hier al eerdere ambities in opgesloten. Tevens wordt aandacht besteed aan de speerpunten bij de prestatievelden 1 t/m 4.

In hoofdstuk 3.8 wordt verwezen naar enkele specifieke verbindende beleidsterreinen zoals veiligheid, armoedebestrijding en ruimtelijke ordening. Veel van deze onderwerpen zullen vanaf 2008 waar mogelijk een plaats krijgen binnen het Wmo-beleid. Hier ligt vooral een uitdaging tot 'verbinden van'. Een financiële prognose wordt nog niet gegeven, omdat uitvoering, de acties en de te behalen resultaten pas in aparte plannen duidelijk in beeld te brengen zijn. De nota eindigt met een nawoord.

Omdat op vele terreinen wordt samengewerkt met de gemeenten Werkendam en Woudrichem hebben wij de Wmo nota van deze gemeenten als basis genomen voor de beschrijving van de Wmo in Aalburg. Bepaalde beschrijvingen van algemeen rijksbeleid en prestatievelden zijn overgenomen. Daar waar Aalburg op een andere wijze uitvoering geeft aan de regierol of coördinatie wijkt deze nota af.

Wij zijn de collega-gemeenten erkentelijk voor het beschikbaar stellen van dit materiaal.

In bijlage A. is een samenvatting van de speer- en ontwikkelpunten uit de nota opgenomen.

Bijlage B. geeft een overzicht van de totale bevolkingsopbouw en de opbouw per kern alsmede een prognose van de bevolkingsgroei tot 2015.

Bijlage C. bevat een verklarende woordenlijst.

Bijlage D. behandelt de inspraak en onze reactie daarop.

1. De Wet maatschappelijke ondersteuning

1.1 Inrichting Wmo op hoofdlijnen

Kort samengevat kan het doel en de aanpak van de Wmo als volgt beschreven worden: Door onbalans in de verzorgingsstaat, maatschappelijke veranderingen, veranderingen in zorgvraag en bevolkingssamenstelling is het noodzakelijk een nieuw evenwicht te vinden in verantwoordelijkheden tussen de (verzorgings)staat en haar inwoners. De uitwerking hiervan kan het best zo dicht mogelijk bij de burger plaatsvinden onder regie van de lokale overheden. Hierbij wordt met nadruk een beroep gedaan op de zelfredzaamheid en zelforganisatie van inwoners.

1.2 Procesverplichtingen voor de gemeente

A. Participatie van burgers bij beleidsontwikkeling.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) schrijft in artikel 11 voor dat de gemeente de inwoners betreft bij de vormgeving en de uitvoering van het beleid. De vorm en de wijze waarop dit plaatsvindt, moet de gemeente vastleggen in een verordening. De "Verordening participatie maatschappelijke ondersteuning gemeente Aalburg" is in december 2007 vastgesteld en de WMO-raad Aalburg is op 18 december 2007 geïnstalleerd. Deze raad adviseert de gemeente gevraagd en ongevraagd over het beleid, de uitvoering en de kwaliteit van de dienstverlening. Naast het structurele, formele overleg met de WMO-raad, zullen belanghebbenden en instellingen betrokken worden via informele, flexibele vormen van burgerparticipatie, zoals themabijeenkomsten, bewonersoverleggen, dorpsgesprekken etc.

B. Opstellen van een vierjaarlijks beleidsplan in samenhang met andere beleidsvelden.

Op grond van artikel 3 lid 1 en 2 van de Wmo stelt de gemeenteraad telkens voor een periode van ten hoogste 4 jaar een of meer plannen vast die richting geven aan de door de gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders te nemen beslissingen betreffende maatschappelijke ondersteuning.

In de leden 3 en 4 wordt aangegeven wat het plan dient te bevatten, namelijk:

1. de hoofdzaken van het beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning
2. doelstellingen op de verschillende onderdelen van maatschappelijke ondersteuning
3. hoe het samenhangend beleid wordt uitgevoerd en welke acties er worden ondernomen in de planperiode
4. de te behalen resultaten in de planperiode
5. maatregelen ter borging van de kwaliteit van de wijze van uitvoering van maatschappelijke ondersteuning
6. het bevorderen van de keuzevrijheid m.b.t. activiteiten van maatschappelijke ondersteuning
7. wijze waarop de behoeften van kleine doelgroepen zijn geïnventariseerd.

Aalburg stelt dit beleidsplan op voor vier jaar. Ieder jaar³ zal tussendoor worden stilgestaan bij de voortgang van de plannen en de wijze van ondersteuning van de burgers. In de cyclus van vier jaar komen alle elementen genoemd in artikel 3 Wmo lid 1 en 2 aan de orde.

³ Voor de Wmo als geheel in het jaarlijks te houden klanttevredenheidsonderzoek en de horizontale verantwoording. Op 30 juni 2008 is de "Verantwoording maatschappelijke ondersteuning 2007 Gemeente Aalburg" ter publicatie aangeboden

C. De gemeente moet een verordening opstellen voor huishoudelijke verzorging en andere individuele voorzieningen.

Op grond van artikel 5 van de Wmo stelt de gemeenteraad bij verordening regels vast over de door het college van burgemeester en wethouders te verlenen individuele voorzieningen en de voorwaarden waaronder personen die aanspraak hebben op dergelijke voorzieningen recht hebben op het ontvangen van die voorziening in natura, het ontvangen van een financiële tegemoetkoming of een persoonsgebonden budget. De “Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Aalburg 2006” is in september 2006 door de gemeenteraad vastgesteld. Het daarbij behorend “Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Aalburg” is in december 2006 door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld. De beleidsregels (het Verstrekkingenboek) zullen eind 2008 aan het college van burgemeester en wethouders ter vaststelling worden aangeboden. Tot die tijd is het “Protocol gebruikelijke zorg” van het CIZ (Centrum indicatiestelling Zorg) en het “Verstrekkingenboek voorzieningen gehandicapten 2001” van toepassing.

D. De gemeente publiceert jaarlijks over de klanttevredenheid en voldoet aan haar horizontale verantwoordingsplicht door middel van het publiceren van gegevens (voortgang rapporteren over resultaten aan de burgers).

Op grond van artikel 9 lid 1 a⁴ van de wet, wordt jaarlijks een klanttevredenheidsonderzoek gehouden. De resultaten daarvan worden voor 1 juli door het college van burgemeester en wethouders gepubliceerd.

Op grond van artikel 9 lid 2 publiceren burgemeester en wethouder jaarlijks voor 1 juli ook over de prestaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning over het voorgaande kalenderjaar.⁵ Daarmee vindt verantwoording plaats aan de gemeenteraad, de inwoners en de Minister van de resultaten van het beleid en de uitvoering. De gemeenteraad kan op basis van deze verantwoording, gehoord de inwoners en belanghebbenden, het beleid aanpassen. De bedoeling is dat de burgers en belanghebbenden daarmee maximale invloed op het beleid kunnen uitoefenen.

Met de onder A t/m D beschreven procesverplichtingen is het wettelijke kader aangegeven voor de vaststelling van het 4-jaarlijks beleidsplan.

⁴ Artikel 9 lid 1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning luidt:

Het college van burgemeester en wethouders publiceert jaarlijks voor 1 juli

- a. de uitkomsten van onderzoek naar de tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van de wet, die verkregen zijn volgens een methode die na overleg met representatieve organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning tot stand gekomen is.
- b. bij ministeriële regeling aangewezen gegevens over prestaties van gemeenten op het gebied van maatschappelijke ondersteuning betreffende het voorgaande kalenderjaar.

⁵ Waarover gepubliceerd moet worden staat verwoord in de Regeling maatschappelijke ondersteuning van VWS met name in paragraaf 3

2. Visie op de Wmo

2.1 Wat houdt de Wmo voor gemeenten in?

De Wmo is:

Gericht op het individu en ondersteuning

Burgers zijn zelf verantwoordelijk voor hun welbevinden en samenleven met elkaar. De gemeenten en hun maatschappelijke partners ondersteunen burgers bij het realiseren van deze verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Hierbij ontvangen burgers die dit niet kunnen hulp en ondersteuning. De gemeente biedt daarbij keuzevrijheid in de wijze waarop zorgondersteuning wordt geboden aan de cliënt. De gemeente stelt eisen aan de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod en bewaakt deze.

Gericht op participatie, communicatie en samenwerking

Burger- en cliëntenparticipatie geschieden door informeren, raadplegen en advies vragen omtrent Wmo-beleid en beleidskeuzen. De gemeente laat aan burgers transparant zien wat in de gemeente geboden wordt binnen de diverse Wmo prestatievelden. De gemeente legt bij de uitvoering van deze beleidsnota (2008-2012) zichzelf resultaatsverplichtingen op voor de ontwikkeling en uitvoering van beleid op de Wmo-prestatievelden.

Gericht op de regierol van de gemeente

De gemeente voert regie over een samenhangend stelsel van sluitende ketens van wonen, zorgondersteuning en welzijn op lokaal niveau. Hierbij wordt zo veel mogelijk aangesloten op bestaand beleid gemeentebreed:

- lokaal sociaal beleid,
- wonen, zorg en welzijn,
- jeugdbeleid, ouderenbeleid,
- onderwijs,
- leerplicht etc.

Gericht op het aanbod en uitvoering van zorg en diensten

De gemeente organiseert één toegangspoort voor de cliënt voor alle gemeentediensten (op termijn alle overheidsdiensten) in het Aalburgloket. Het Wmo-loket voor zorg en ondersteuning maakt onderdeel uit van het Aalburgloket.

Private partijen voeren het maatschappelijk ondersteuningsbeleid uit. Waar deze niet beschikbaar zijn, of niet effectief, wordt ook uitvoerend door de gemeente gewerkt (bijvoorbeeld jongerenwerker in eigen dienst).

De gemeente legt zichzelf een zorgplicht en daaruit voortvloeiende resultaatsverplichtingen op voor het bieden van ondersteuning aan burgers die dat nodig hebben.

Gericht op evenwicht tussen overheid, maatschappelijk middenveld en burgers

Er moet een goede balans zijn in de taakverdeling tussen overheid, maatschappelijk middenveld en burgers. Ook de balans tussen algemeen- en specifiek beleid is belangrijk. Algemeen waar dat kan, specifiek waar dat moet. De Wmo is een participatie en ondersteuningswet, daarom worden publieke middelen hiervoor ingezet. Deze middelen worden niet alleen gebruikt voor kwetsbare groepen; het gemeentelijke beleid richt zich immers op alle inwoners. Wel wordt bijzondere aandacht gegeven aan mensen die extra ondersteuning nodig hebben.

2.2 Gemeentelijk werkkader Wmo beleid

Het Wmo beleid:

- is gericht op het kunnen meedoen van alle burgers in de gemeente Aalburg,
- biedt daarbij zonodig ondersteuning en richt zich op de gemeentelijke taken op grond van de Wmo.
- biedt deze aan in samenhang met andere gemeentelijke- en overheidstaken.

2.3 Missie en motto

De gemeente wil alle inwoners, met en zonder beperking, jong en oud, integraal bij de lokale samenleving betrekken. Keuzevrijheid wordt aan de inwoners geboden, er wordt rekening gehouden met de individuele draagkracht. Het beleid is gericht op de versterking van de zelfredzaamheid van inwoners, zo nodig wordt hulp op maat geboden. Samen met de inwoners moet gewerkt worden aan sociale samenhang en het vergroten van de leefbaarheid in de diverse kernen. Burgerinitiatieven en burgerinspanning worden gewaardeerd en ondersteund.

Het motto is:

Iedereen kan meedoen, indien nodig met ondersteuning vanuit het Aalburgloket.

Samenwerking

Omdat de Wmo een duidelijke lokale invulling vereist, is lokale afstemming en samenwerking met de burgers en de instellingen essentieel. Maar we doen het niet alleen. Met andere gemeenten wordt ook samengewerkt. De gemeente Breda fungeert als onze centrumgemeente, hetgeen vooral bij de prestatievelden 7,8 en 9 merkbaar is. Maar ook bij prestatieveld 6, de individuele voorzieningen vindt afstemming plaats met de gemeenten om ons heen in het z.g. Coördinatorenoverleg. Met nog meer gemeenten (18) wordt de gemeenschappelijke regeling KCV West Brabant (de deeltaxi) besproken. Met onze buurgemeenten Werkendam en Woudrichem vindt bij diverse prestatievelden van de Wmo en natuurlijk andere onderwerpen samenwerking en afstemming plaats.

Aanverwante nota's

In deze nota is op hoofdlijnen weergegeven wat binnen de Wmo beleidsvelden wordt gedaan. Soms wordt dit in afzonderlijke nota's uitgewerkt. Daarnaast zijn er beleidsterreinen die veel met de Wmo te maken hebben, deze zijn ook apart verwerkt in nota's.

Uiteraard is nadere en specifieke uitwerking van andere beleidsvelden in betreffende nota's terug te vinden. Verbanden worden over en weer gelegd.

Een paar voorbeelden van reeds uitgewerkt of uit te werken beleid binnen de Wmo:

- persoonsgebonden budget
- contracten met zorgaanbieders
- jongerenbeleid
- mantelzorg
- vrijwilligersbeleid

Voorbeelden van beleid buiten de Wmo maar met duidelijke relatie:

- volksgezondheidsnota
- leerplicht
- leerlingenvervoer
- Wet werk en bijstand
- armoedebeleid
- onderwijs
- kinderdagverblijven en peuterspeelzalen
- vroeg- en voorschoolse educatie
- wonen, werken, werkgelegenheid
- ontwikkeling van de publieksbalie, het Aalburgloket
- sportbeleid
- subsidiebeleid
- accommodatiebeleid

3. Prestatievelden

De Wmo maakt het gemeenten mogelijk om binnen de negen prestatievelden tot een eigen invulling te komen. Het gemeentebestuur bepaalt, na overleg met de WMO-raad, individuele burgers en instellingen, welke prestaties het op de verschillende velden levert. De negen prestatievelden zijn:

1. Het bevorderen van sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten
2. Preventieve ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning
4. Het ondersteunen van mantelzorgers. Hieronder valt: steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen en het ondersteunen van vrijwilligers
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer, van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking, een chronisch psychisch en/of een psychosociaal probleem
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking, een chronisch psychisch en/of een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer
7. Het bieden van voorzieningen voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en melding huiselijk geweld
8. Het bevorderen van Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) onderdeel van WCPV (wet collectieve preventie)
9. Het bevorderen van ambulante verslavingszorg en verslavingsbeleid.

3.1 Prestatieveld 1: bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten

Leefbaarheid en sociale samenhang

De inrichting van de woonomgeving, het voorzieningenniveau en de sociale omgeving bepalen voor een groot deel de leefbaarheid. Denk bijvoorbeeld aan de betrokkenheid van burgers bij dorpshuizen, dorpsraden, buurtverenigingen, verenigingen voor sport en cultuur en de aanwezigheid van winkels en scholen.

Samenleven is met elkaar samenwerken maar ook gezamenlijke ontspanning en vrije tijd. Persoonlijke ontplooiing en onderlinge contacten versterken de sociale samenhang in de dorpskernen. Inwoners en gemeenten hechten er daarom belang aan dat zoveel mogelijk in de dorpskernen voorzieningen gehandhaafd blijven. Anderzijds is het ook zinvol te onderzoeken wat de meerwaarde kan zijn van gecombineerde bovenlokale of regionale voorzieningen. Streven naar modernisering, professionalisering en synergie kunnen wellicht leiden tot een groter aanbod van toekomstbestendige faciliteiten en voorzieningen voor alle inwoners. De gemeente heeft een aanvullende rol op initiatieven die er nu al zijn

Stand van zaken

De dorpshuizen, religieuze centra, jongerencentrum, clubhuizen en speelplaatsen bieden ontspannings- en ontmoetingsmogelijkheden. De gemeente draagt zorg voor het faciliteren van activiteiten voor (on)georganiseerde inwoners onder andere door diverse subsidies ter beschikking te stellen. Ook gedacht kan worden aan bijvoorbeeld de gemeentelijke inzet op het vlak van diensten voor ouderen (vervoer, maaltijden, alarmering) Jeugd en veiligheid, Jeugdsportfonds, Sportstimulering, basisscholen, kindercentra en peuterspeelzalen. In bijna alle kernen worden er plannen ontwikkeld en uitgevoerd.

Voor beleidsvorming op het gebied van zorg, wonen en welzijnsvoorzieningen voor alle inwoners, dus ook mensen met een beperking, vormt de gemeente Aalburg één woonzorgzone. De uitwerking per kern maakt deel uit van de in 2008 geactualiseerde woonzorgzoneplannen⁶ in het Land van Heusden en Altena. Bij prestatieveld 5 wordt hier verder op ingegaan.

Doelstelling en rol gemeente

Mensen moeten prettig in een veilige omgeving kunnen wonen, met voldoende voorzieningen en zo nodig woon, zorg- en welzijnsdiensten. De leefbaarheid in de dorpskernen staat hierbij voorop. Sociale netwerken zijn essentieel voor het bevorderen van de sociale samenhang en de leefbaarheid. Het onderhouden en stimuleren van deze netwerken vereist coördinatie en een stimulerende rol van de gemeente. Hierbij zal de gemeente uiteraard oog hebben voor de ondersteuningsbehoefte en ondersteuningsnoodzaak van de inwoners. Deze ondersteuning zal gestalte krijgen vanuit het Aalburgloket. Desgewenst kan in de diverse kernen een al dan niet regelmatig spreekuur gehouden worden. Persoonlijke ondersteuningsvragen waarbij indicatiestelling aan de orde is, vindt in de regel plaats met een huisbezoek.

Op diverse manieren bijvoorbeeld via integrale dorpsontwikkelingsplannen (idop) of dorpspreventieplannen wordt de algemene ondersteuningsbehoefte geïnventariseerd en vorm gegeven.

Sommige kernen van de gemeente Aalburg zijn zo klein dat het voor de hand ligt voorzieningen te realiseren vanuit een grotere kern (indeling A, B en C kernen zie onder prestatieveld 5).

Zoveel als mogelijk zal samen met de inwoners de afweging moeten worden gemaakt wat de mogelijkheden zijn.

Speerpunt

bevorderen van sociale cohesie in de gemeente en in de kernen

Concreet te behalen resultaat voor 2012

1. minstens drie integrale dorpsontwikkelingsplannen
2. structureel vruchtbare relatie met alle kernen

Toelichting op de keuze van dit speerpunt:

-1. Prestatieveld 1 *Het bevorderen van de sociale samenhang in en de leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten* is als speerpunt gekozen.

In eerste instantie zullen we ons concentreren op idops (Integrale dorpsontwikkelingsplannen) voor Veen (2009) Genderen en Meeuwen. Veen ligt met alle ontwikkelingen voor de hand, voor Genderen is al een actieplan veiligheid en leefbaarheid (dorpspreventieplan) gemaakt, dat met hulp van de inwoners kan worden uitgebouwd tot een integraal dorpsontwikkelingsplan. In Meeuwen heeft een inventarisatie in 2007/2008

⁶ Woonzorgzones Land van Heusden en Altena versie 2008

plaatsgevonden. Zowel het proces om te komen tot een integraal dorpsontwikkelingsplan als het resultaat werkt stimulerend.

Tegelijkertijd gaan we vanuit de Wmo gedachte (sociale cohesie) werken aan een structureel vruchtbare relatie met alle kernen.

Ontwikkelpunten

- samenhangende plannen per kern (idop)
- gemeentelijke aanspreekpersoon per kern
- korte lijnen bij preventie en oplossen dorpsproblematiek
- ondersteunen en faciliteren van initiatieven
- vrijwilligersbeleid afstemmen op meerdere kernen

Betrokken partijen

- verenigingen, kerken, dorpsraden, dorpshuizen, bewoners, bibliotheek, woningbouwcorporaties zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, politie en de gemeente

Prestatie-indicatoren

- tevredenheidsonderzoek (jaarlijks Wmo)
- prestatiegegevens bij klachten en meldingen overlast
- participatie verenigingen en vrijwilligerswerk
- gerealiseerde idops

3.2 Prestatieveld 2: Preventieve ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden

Wet op de jeugdzorg

Op 1 januari 2005 is de Wet op de jeugdzorg in werking getreden. Deze wet heeft twee doelen:

- betere zorg voor jeugdigen en hun ouders, de cliënten van de jeugdzorg;
- een versterking van hun positie. De cliënt staat centraal in een meer transparant, eenvoudiger georganiseerd stelsel voor de jeugdzorg.

Samengevat heeft de gemeente de volgende taken:

- informatie verstrekken aan ouders, kinderen en jeugdigen over opvoeden en opgroeien;
- signaleren van problemen door instellingen als jeugdgezondheidszorg en onderwijs;
- toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordelen en toeleiden naar voorzieningen aan de hand van een 'sociale kaart' voor ouders, kinderen, jeugdigen en verwijzers;
- pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening), zoals maatschappelijk werk en coachen van jongeren;
- coördineren van zorg in het gezin op lokaal niveau (gezinscoaching).

Deze vijf gemeentelijke taken zijn opgenomen in de Wmo.

Stand van zaken

Er zijn diverse voorzieningen voor de jeugd en activiteiten in de kernen terug te vinden. In de kernen vindt op bescheiden wijze jeugdwerk plaats, meestal georganiseerd door de kerken en de verenigingen. De jongerenwerker ondersteunt desgevraagd deze activiteiten. Ook komt de jongerenwerker in beeld indien sprake is van structurele hangplekken.

Speelplaatsen en skateparkjes kunnen op gemeentelijk onderhoud rekenen. Van de gebruikers wordt verwacht dat verantwoord met de spullen wordt omgegaan.

In de kern Wijk en Aalburg is het aanbod wat groter. Naast de school voor voortgezet onderwijs (Willem van Oranjecollege) is het jongeren centrum EFS waar door de week voor jongeren van 12 tot 16 en op vrijdag en zaterdag ook voor jongeren van 16- 23 activiteiten worden ontwikkeld. Ook voor jongere kinderen vinden in het jongeren centrum activiteiten plaats, bijvoorbeeld de kinderdisco en de filmmiddagen. Van de oudere jongeren wordt verwacht dat zij participeren in het centrum en als vrijwilligers verantwoordelijkheid dragen voor het reilen en zeilen. Ook voor jongeren met een beperking is het jongeren centrum bedoeld. De jongerenwerker in EFS is professioneel opgeleid en kan jongeren met problemen ondersteunen.

In Wijk en Aalburg is een sportschool en op de grens met Genderen een buitenzwembad en tennisbaan.

In alle kernen is er de mogelijkheid om in georganiseerd verband te sporten (met name voetbal).

Om problemen in een vroeg stadium te signaleren heeft de gemeente samen met peuterspeelzalen en scholen "Onderwijs achterstanden beleid" ontwikkeld. Vroeg- en Voorschoolse Educatie (VVE) vormt daarbij een belangrijke pijler.

Op basisscholen is er schoolmaatschappelijk werk. Afspraken met de scholen omtrent gestructureerde adequate uitvoering van de leerplicht zijn gemaakt. De consultatiebureau-controles in de voorschoolse leeftijd en de GGD controles op de basisscholen hebben tevens een signalerende functie. In het Jeugdnetwerk 12 min zitten genoemde partijen aan tafel, aangevuld met medewerkers van Bureau Jeugdzorg. De gemeente heeft bij dit netwerk de regierol. In dit netwerk (bijeenkomst 1x per 2 maanden) worden oplossingen gezocht voor dreigende probleemsituaties zodat erger voorkomen kan worden. Eén van de partijen wordt probleemeigenaar. Zo nodig worden andere partijen uitgenodigd zoals de huisarts, voogdijinstelling, speciaal (basis)onderwijs, jeugdzorgaanbieder of MEE.

Op de basisscholen wordt in de bovenbouw onder andere drugs- en alcoholvoorlichting gegeven aan jongeren en hun ouders. De ontwikkeling van een signaleringssysteem Zorg voor Jeugd staat volop in de kijker en heeft in 2008 een prominente plaats op de agenda. Voor de oudere jeugd van 12 tot 23 jaar komt het netwerk Jeugd en Veiligheid maandelijks bij elkaar. Ook hier wordt in netwerkverband gezocht naar de beste ondersteuning als er problemen zijn. Per maand worden gemiddeld 12 jongeren besproken. Eén van de partijen wordt als probleemeigenaar benoemd hetgeen wil zeggen dat deze partij zo mogelijk actie onderneemt en terugrapporteert. Vaste partijen bij dit overleg zijn politie, bureau Jeugdzorg, leerplicht, GGD, maatschappelijk werk, jeugdreclassering, voortgezet onderwijs en bureau Halt. Ook bij dit netwerk regisseert de gemeente. Per casus wordt afgesloten met afspraken omtrent het vervolg. Op uitnodiging schuiven partijen als huisarts of GGZ of MEE aan.

Doelstelling en rol gemeente

Preventieve ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden luidt de formulering van dit prestatieveld. Met de taken vanuit de wet op de jeugdzorg móet een gemeente wel veel ondernemen om jeugdigen en hun ouders te ondersteunen. Het Centrum Jeugd en Gezin dat in de komende jaren in elke gemeente ontwikkeld gaat worden geeft Aalburg de juiste handvatten om op dit prestatieveld goed in te zetten. Nu al zien we met de netwerken dat we grip krijgen op preventie en het beheersen van problematiek. Met het Centrum voor Jeugd en Gezin, gekoppeld aan de twee jeugdnetwerken en aan het Aalburgloket verwachten wij, met behulp van de instellingen die met jeugd en opvoeden te maken hebben, een nog adequatere investering te kunnen doen in de toekomst van de jeugdigen. Het Aalburgloket is hiervoor met de juiste expertise uitgerust. Aansluiting bij de leerplicht in eigen huis is hiervoor essentieel evenals de inzet op

het voorkomen van voortijdig schooluitval. Voor het speciaal onderwijs (so) en het speciaal basisonderwijs (sbo) vindt ook signalering plaats door middel van het leerlingenvervoer.

Speerpunt

ondersteunen van jeugdigen en hun ouders

Concreet te behalen resultaat voor 2012

1. (voor 2011) Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)
2. via leerplicht, CJG, jeugdnetwerken, justitie alle kinderen in beeld die ondersteuning nodig hebben en deze ondersteuning bieden.

Toelichting op de keuze van dit speerpunt

-2. Prestatieveld 2 *Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden*. Dit prestatieveld wordt in zijn geheel als speerpunt gezien, gedeeltelijk vanuit de Wmo (realisatie Centrum voor Jeugd en Gezin voor 2011) maar ook vanuit de nota volksgezondheid (speerpunt jeugdgezondheidszorg).

Ontwikkelpunten

- Een aansprekend, laagdrempelig centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in Aalburg. Een centrum voor preventie, kleine en/of grote problematiek. Het Centrum voor Jeugd en Gezin zal zowel fysiek, digitaal als telefonisch te bereiken zijn. Fysiek op de openingstijden van het Aalburgloket. Een afspraak buiten loketuren behoort natuurlijk tot de mogelijkheden. Telefonisch is het Centrum voor Jeugd en Gezin op de normale telefoontijden van de gemeente Aalburg bereikbaar, digitaal 24 uur per dag
- Samenwerking in het CJG onder regie van de gemeente met alle partijen die betrokken zijn of moeten worden bij het opgroeien en opvoeden van jeugdigen en bij de ondersteuning daarbij van hun ouders
- Integraal vorm gegeven beleid. Eventuele afstemming met andere overheidsinstanties wordt "uit het zicht" geregeld.
- Gezond opgroeien in relatie tot gezondheidsnota (overgewicht, verslaving, sport)

Betrokken partijen

- jeugdzorg, (school)maatschappelijk werk, consultatiebureau, GGD, GGZ, scholen, kindercentra, jongerenwerk, Novadic Kentron/de Hoop, politie, Halt, gemeente met: leerplicht, leerlingenvervoer, Wmo, sociale zaken, VVE

Prestatie-indicatoren

- verslag over preventieve activiteiten
- rapportage jeugdnetwerken
- minder voortijdig schooluitval
- voorkomen van spijbelen en ander ongewenst gedrag
- effectieve ondersteuning

3.3 Prestatieveld 3. Geven van informatie en advies en cliëntondersteuning

In Aalburg is het Aalburgloket een algemene publieksbalie. De informatie- en adviesvoorziening en het doen van aanvragen spelen zich af bij de fysieke publieksbalie in

Wijk en Aalburg of de telefonische en digitale publieksbalie/frontoffice van de gemeente. Het overheidsstreven is dat alle gemeenten voor 2015 beschikken over een klantcontactcentrum (KCC) van waaruit alle contacten via alle kanalen (fysiek, per telefoon, per post en digitaal) met de hele overheid via de gemeenten plaatsvinden. Het overgrote deel van de vragen dient dan in één keer goed beantwoord te worden, zodat burgers kunnen rekenen op een goede dienstverlening. In Aalburg zijn we met het vormgeven van een KCC bezig, het Wmo-loket maakt volledig deel uit van het (toekomstige) KCC.

Ook over de stand van zaken van een aanvraag, de voortgang en de uitvoering wordt natuurlijk informatie gegeven. In de nabije toekomst verwachten we dat burgers digitaal in ieder geval de status van hun contacten met de overheid via een persoonlijke internetpagina (PIP) kunnen volgen.

Stand van zaken

Bij het Wmo-loket wordt informatie en advies gegeven over alle prestatievelden van de Wmo aan alle burgers, ouderen, mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, mensen met een chronische ziekte en voor mensen met psychische problemen. Ook familieleden, mantelzorgers en vrijwilligers. De nadruk ligt echter vooral op informatie en advies over de individuele voorzieningen van prestatieveld 6 (zie later) en individuele hulp- en informatievragen over prestatieveld 2.

Informatieverstrekking en advisering kunnen bijna niet zonder dat eerst duidelijk wordt wat de vraag precies inhoudt. Daarom wordt bij het fysieke loket of bij een telefonisch contact (of daarna bij een huisbezoek) direct geprobeerd de exacte vraag helder te krijgen. Deze vraagverheldering leidt, omdat zo ondersteuning het beste geboden kan worden, bijna automatisch tot cliëntondersteuning. Samen met de cliënt de beste combinatie aan oplossingen trachten te vinden. Dit betekent dus dat vanuit de gemeente de cliëntondersteuning gestalte krijgt. Daarnaast is het dikwijls nodig dat cliëntondersteuning voor een langere periode plaatsvindt. In dat geval wordt de cliëntondersteuning uitgevoerd door organisaties die hierin gespecialiseerd zijn bijvoorbeeld MEE.

De gemeente Aalburg heeft met MEE een convenant afgesloten over de cliëntondersteuning waarvoor MEE d.m.v. de AWBZ MEE regeling wordt gesubsidieerd. Aalburg zal als goed regisseur en tevens medespeler in het veld moeten zorgen dat de contacten en verwijzingen naar instanties zoals MEE goed verlopen.

Indien een aanvraag voor een voorziening wordt gedaan waarbij een indicatie vereist is, wordt dit proces direct in gang gezet. De aanvragen bepalen dus de agenda van de indicatiestellers, die meestal zelf bij het Wmo-loket de aanvraag aannemen. Ook bij de aanvraag bij het fysieke loket is aan de privacy gedacht. Een aparte spreekkamer fungeert daarbij tevens als balie.

Voor een aanvraag AWBZ levert het Aalburgloket (Wmoloket) zo nodig al ondersteuning. De AWBZ aanvraag wordt uiteindelijk door het CIZ behandeld

Doelstelling en rol gemeente

Met het streven van de hele overheid naar een betere dienstverlening zal bij dit prestatieveld de inspanning erop gericht zijn dat burgers via alle kanalen goed en snel, zo mogelijk in één keer geholpen kunnen worden. Telefonisch en bij het fysieke loket zal het eventueel nodige maatwerk ook bij de informatie en adviesfunctie direct onderdeel uitmaken van de procedure. Er kan met andere woorden direct al worden meegedacht over de ondersteuningsvraag van de burger. Bij de advies – en informatie functie via de website is het zaak de informatie zo toegankelijk te presenteren dat ook deze wijze van communiceren optimale vraagverheldering biedt of aangeeft wanneer persoonlijk contact vereist is.

De toegang tot het Centrum voor Jeugd en Gezin, alsmede tot de drie netwerken van onze gemeente of waarvan onze gemeente onderdeel uitmaakt (Jeugd en Veiligheid, netwerk 12

min en MASS⁷) zal bij het Aalburgloket/Wmo-loket komen te liggen of blijft daar. Ook bij de mantelzorgondersteuning en ondersteuning vrijwilligerswerk speelt het Aalburgloket/Wmo-loket een belangrijke rol.

Diverse procedures, zoals de procedure tot het opnieuw aanvragen van een gehandicaptenparkeerkaart zullen pro actief worden vormgegeven. Dit moet leiden tot snellere afhandeling, zonder onnodige keuringen, minder regels en minder bureaucratie.

Speerpunt

bekendheid van het Aalburgloket/Wmoloket vergroten

Concreet te behalen resultaat voor 2012

1. 2009 e.v. meer informatiemateriaal
2. 2012 optimale bekendheid en bereikbaarheid via alle kanalen

Toelichting op de keuze van dit speerpunt

- 3. Prestatieveld 3

Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning. Dit prestatieveld wordt uitgevoerd door het Aalburgloket.

Eén onderdeel komt nog niet goed uit de verf namelijk de bekendheid van het Wmoloket. Daarop zullen we ons met dit speerpunt dan ook speciaal richten. Dit was al een aanbeveling vanuit "Is Aalburg ouderenproof en klaar voor de WMO?" maar ook uit het recente Verantwoording maatschappelijke ondersteuning 2007 komt dit naar voren. Samenhang bestaat er met het EGEM i traject voor het dienstverleningsconcept dat eind 2008 wordt afgerond.

Ontwikkelpunten

- betere naamsbekendheid van het Aalburgloket voor alle Wmo diensten, aansluitend op de logische kanaalkeuze voor specifieke doelgroepen
- intensieve samenwerking met verwijzende instanties en met instanties waar naar verwezen wordt.

Betrokken partijen

- vrijwilligerswerk, cliëntondersteuning, MEE, ouderenverenigingen, zorgaanbieders, CIZ, CAK en binnengemeentelijke diensten zoals sociale zaken en grondgebied

Prestatie-indicatoren

- aantal en soort informatie- en adviesvragen, soort klantcontacten per kanaal.
- koppeling met gegevens uit evaluatie kwaliteitshandvest KCC over dienstverlening
- tevredenheidsonderzoek (jaarlijks Wmo)
- gebruik burgerservicenummer
- in één keer het goede antwoord.

⁷ MASS staat voor maatschappelijk steunsysteem. In het Mass, een netwerk met vele partijen zoals de GGZ, GGD, Maatschappelijke werk, politie wordt in individuele gevallen de noodzaak van ondersteuning of bemoeizorg besproken. Het gaat dan om bij bijvoorbeeld dreigende uithuiszetting, verslaving, schuldproblematiek, mishandeling enz. Meestal is sprake van multi-problematiek.

3.4 Prestatieveld 4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

In Aalborg zijn veel mantelzorgers actief. Om een veelheid aan redenen is dit bij de uitvoering van de Wmo erg belangrijk bijvoorbeeld omdat

- veel zorgvragers op hun mantelzorger rekenen
- mantelzorgers niet anders kunnen
- mantelzorgers vaak niet anders willen
- totale zorg door professionals onbetaalbaar is
- totale zorg door professionals in verband met privacy vaak niet gewenst is
- de door de Wmo gewenste zorg voor elkaar hierdoor gestalte krijgt
- dit leidt tot de opbouw van de civil society
- dit leidt tot contacten met vrijwilligers en respijtzorg en daardoor waardering wederzijds
- zo lang mogelijk zelfstandig thuis kan alleen met ondersteuning vanuit de informele zorg
- opname in intramurale instelling of ziekenhuis uitgesteld of voorkomen kan worden.

In Aalborg zijn ook zeer veel vrijwilligers actief. Ook hier geldt dat dit erg belangrijk is om een veelheid van veelal dezelfde redenen omdat

- vrijwilligerswerk onbetaalbaar is letterlijk en figuurlijk
- veel zorgvragers en/of hun mantelzorgers op vrijwilligers rekenen en daarvan zelfs afhankelijk zijn
- vrijwilligerswerk als bevredigend wordt ervaren en bijdraagt aan zingeving
- vrijwilligerswerk een goede opstap kan zijn om ervaring op te doen voor regulier werk
- vrijwilligerswerk bij re-integratie regelmaat en doel geeft
- totale uitvoering van vrijwilligerswerk door professionals onbetaalbaar is
- de door de Wmo gewenste zorg voor elkaar hierdoor gestalte krijgt
- het leidt tot de opbouw van de civil society
- het leidt tot zinvolle, inspannende maar ook ontspannende contacten van burgers met elkaar
- zo lang mogelijk zelfstandig thuis kan alleen met ondersteuning vanuit de informele zorg
- opname in intramurale instelling of ziekenhuis kan uitgesteld of voorkomen worden

Ondersteunen kan op vele manieren. Dit wordt bij dit prestatieveld nader uitgewerkt.

Stand van zaken

In Aalborg is een steunpunt mantelzorg dat wordt vorm gegeven vanuit HOOM. In het begin van 2008 is, voortvloeiende uit een aanbeveling uit ouderenproof, een onderzoek⁸ gehouden, specifiek onder de Aalborgse zorgvragers over de behoeften van hun mantelzorgers. Door het onderzoek vanuit de zorgvragers voor individuele voorzieningen te organiseren is bijkomend voordeel dat het Wmo-loket de noden van mantelzorger veel beter in beeld heeft en houdt. Dit onderzoek, dat een respons had van 46 % heeft geleid tot een aantal objectieve aanbevelingen, en een aantal gevolgtrekkingen van de WMO- raad.⁹ Geconcludeerd wordt dat hetgeen het bestaande steunpunt te bieden heeft zoals lotgenoten bijeenkomsten, cursussen, bijeenkomsten en bemiddeling in contacten voor respijt zorg is belangrijk is maar niet voldoende.

Daarnaast is er vanuit HOOM ook een coördinator aangesteld voor zorggericht vrijwilligerswerk. Omdat de middelen, waarmee HOOM gesubsidieerd wordt, overgedragen zijn aan de gemeenten wordt in 2008 onderzocht of HOOM wel de meest adequate ondersteuning en bemiddeling biedt.

⁸ De Aalborgse mantelzorger in beeld mei 2008

⁹ Aanbevelingen van de WMO raad Aalborg mei 2008

Er wordt immers ook heel veel zorggerelateerd maar ook welzijnsgerelateerd vrijwilligerswerk gedaan door de Nederlandse Patiëntenvereniging, het Rode Kruis, de Zonnebloem, de Kerken en het Open Bejaardenwerk. Ook de vrijwilligerscentrale, verzorgd door een vrijwilliger, helpt met bemiddeling bij zorg- en welzijnsvragen en speelt daarin een belangrijke rol.

Het Zorgnetwerk Land van Heusden en Altena, waarin zorgaanbieders, woningcorporaties, zorgvragers en gemeenten samenwerken, brengt in 2008 de respijtvorzieningen in beeld. Respijtvorzieningen zijn voorzieningen waarbij de mantelzorger tijdelijk de zorg aan een professional of een vrijwilliger kan overdragen, thuis of in een zorginstelling. Tevens wordt een dementieprogramma ontwikkeld en speciaal ten behoeve van de ondersteuning van dementerenden en hun verzorgers een op dementie gerichte sociale kaart. Deze kaart kan op eenvoudige wijze gelinkt worden aan de gemeentelijke sites en in voorlichtende sfeer ook door het Wmo-loket gebruikt worden.

Doelstelling en rol gemeente

De gemeente wil dat de burger in staat wordt gesteld zolang mogelijk zelfredzaam en zelfstandig te blijven in een door hem/haar gekozen woon- en leefomgeving, waarbij recht gedaan wordt aan de noodzakelijke ondersteuning van zijn/haar omgeving.

Versteving van de ondersteuning van mantelzorgers en versterking van het bestaande diverse vrijwilligersnetwerk is daarbij noodzakelijk.

Ingezet wordt op datgene wat burgers onderling voor elkaar kunnen betekenen.

Er zijn 7 basisfuncties waarbij mantelzorgers in ieder geval ondersteund behoren te worden dat zijn:

1. informatie, advies en begeleiding
2. emotionele steun
3. educatie
4. praktische hulp
5. respijtzorg
6. financiële tegemoetkoming
7. materiële hulp

Met uitzondering van de respijtzorg gelden voor vrijwilligers dezelfde basisfuncties.

Speerpunt

ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

Concreet te behalen resultaat voor 2012

1. 2009 'alle' mantelzorgers en vrijwilligers in de zorg in beeld bij Aalburgloket
2. voor 2010 ondersteuning op alle functies voor mantelzorgers en vrijwilligers

Toelichting op de keuze van dit speerpunt

- 4. Prestatieveld 4 *Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers*. Het ondersteunen van mantelzorg en vrijwilligers vormt de basis om goed te kunnen inspelen op de compensatievraag van inwoners. Ter voorbereiding is in 2008 (op aanbeveling en met geld van "Is Aalburg ouderenproof en klaar voor de WMO?") een onderzoek gedaan naar de ondersteuningsbehoefte van de Aalburgse mantelzorgers. Dit zal naar verwachting in het vierde kwartaal van 2008 leiden tot concrete aanbevelingen waardoor dit speerpunt al in 2009 tot resultaten zal leiden.

Ontwikkelpunten ondersteuning Mantelzorg

- analyse van resultaten mantelzorgonderzoek van Aalburg en onderzoeken in Werkendam en Woudrichem.
- beleidsmatige ontwikkelingen zo mogelijk met Werkendam en Woudrichem
- uitvoerend lokaal onder regie van Aalburgloket
- ondersteuning van individuele mantelzorgers via Aalburgloket met huisbezoek,
- kortdurende individuele, professionele of informele zorgvoorzieningen
- zorg voor de financiële situatie van mantelzorgers
- implementatie overige aanbevelingen onderzoeken

Betrokken partijen Mantelzorg

- CIZ, Zorgaanbieders, Kerken, Vrijwilligerscentrale, HOOM, Nederlandse Patiëntenvereniging, Rode Kruis, Zonnebloem, MEE, Open Bejaardenwerk

Prestatie-indicatoren Mantelzorg

- gerealiseerde ondersteuning op punten van aanbeveling
- toegankelijke respijtoorzieningen.
- ondersteuning op alle functies

Ontwikkelpunten ondersteuning Vrijwilligers

- uitvoerend lokaal onder regie van Aalburgloket
- versterking vrijwilligersbeleid met uitvoerende partijen.

Betrokken partijen Vrijwilligers

- Vrijwilligerscentrale, HOOM, Nederlandse Patiëntenvereniging, Rode Kruis, Zonnebloem, MEE, Kerken, Open Bejaardenwerk etc.

Prestatie-indicatoren Vrijwilligers

- aantal vrijwilligers en werkzaamheden
- ontspanningsactiviteiten
- verzekering
- link met sociale zaken
- maatschappelijke stage

3.5 Prestatieveld 5. Bevorderen deelnamen aan maatschappelijk verkeer en van zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of chronisch psychisch of psychosociaal probleem

Om te kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer moeten mensen met en zonder beperking zich gemakkelijk kunnen bewegen in hun woonomgeving, en toegang hebben tot alle openbare faciliteiten en zo mogelijk werk. Ook het organiseren van activiteiten met een recreatief of sportief karakter voor bepaalde doelgroepen, bevordert deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren. Gemeenten zijn daarom verplicht te compenseren wat iemand tekort komt om zo gewoon mogelijk in de samenleving en op alle fronten mee te kunnen doen.

Maar niet alleen gemeenten moeten hiervoor zorgen. Bij dit prestatieveld komen solidariteit, civil society, mantelzorg en vrijwilligerswerk sterk om de hoek kijken.

In de woonzorgzones, zoals Aalburg er één is, worden wonen, zorg en welzijn in onderling verband gebracht. Dit prestatieveld heeft tegelijkertijd een sterk verband met prestatieveld 1, sociale samenhang en leefbaarheid voor iedereen.

De woonzorgwelzijnsplannen per kern zijn in 2008 geactualiseerd en beschrijven bijvoorbeeld hoeveel woningen er nodig zijn voor beschermd wonen, beschut wonen en verzorgd wonen¹⁰.

Stand van zaken

Gelijke uitgangspunten (regiovisie en draaiboeken per kern) zijn hierbij leidend.

Per kern stemmen partijen plannen met elkaar af of proberen daarin samen te werken.

Praktisch gezien leidt dit tot bijvoorbeeld samenwerking tussen verschillende zorgaanbieders om bijvoorbeeld wonen te realiseren voor mensen uit bijzondere doelgroepen. Op deze wijze wordt voorzien in het realiseren van voldoende diversiteit aan woningen met meerdere of mindere mate van zorg. Uitgangspunten zijn:

- Voldoende huisvesting en zorg voor ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking op basis van kengetallen voor verschillende doelgroepen vanuit geestelijke gezondheidszorg, zorg voor verstandelijk en lichamelijk gehandicapten en verzorging en verpleging.
- Voldoende ondersteunende diensten zoals klusjesdienst, gelegenheid tot ontmoeting
- Voldoende laagdrempelige informatie.
- Voortdurende betrokkenheid van burgers bij het invulling geven en beleidsontwikkeling van wonen, zorg en welzijn.

Doelstelling en rol gemeente

De gemeente wil dat burgers in staat worden gesteld zolang mogelijk zelfredzaam en zelfstandig te blijven in een zelf gekozen woon- en leefomgeving, waarbij recht gedaan wordt aan de noodzakelijke ondersteuning van de eigen omgeving. Om dit te kunnen realiseren dient er een sluitende keten te zijn tussen wonen, zorg en welzijn. De gemeente brengt hiertoe betrokken partijen bij elkaar en voert hierbij de regie. Daarnaast worden actiepunten uit het traject "Is Aalburg ouderenproof en klaar voor de WMO?" uitgewerkt. Omdat vastgehouden moet worden aan de indeling A, B en C- kernen zullen vooral de A kern (Wijk en Aalburg) en de B kernen (Veen en Genderen) volop in kunnen spelen op allerlei vormen van zorg, de C kernen Babyloniënbroek, Drongelen, Eethen en Meeuwen zullen meer afhankelijk zijn van haal en brengdiensten, alhoewel ook versterking van eenvoudige dagelijkse functies nodig is.

¹⁰ Deze termen worden beschreven in de woonzorgplannen per kern. De geactualiseerde versie is zowel digitaal (www.aalburg.nl) als op papier beschikbaar vanaf november 2008

Ontwikkelpunten

- voldoende huisvesting op maat in combinatie met zorg en welzijn
- ondersteuning met algemene diensten
- hulp van burens, mantelzorgers en vrijwilligers

Betrokken partijen

- zorgaanbieders, lokale winkels, kerken, vrijwilligerswerk, cliëntondersteuning, ouderenverenigingen, zorgaanbieders, binnengemeentelijke diensten zoals sociale zaken en grondgebied

Prestatie-indicatoren

- voldoende woonmogelijkheden
- ondersteunen van particulier initiatief
- werken, wonen en ontspannen

3.6 Prestatieveld 6. Voorzieningen aan mensen met een beperking of chronisch psychisch of psychosociaal probleem t.b.v. zelfstandig functioneren en deelnemen aan maatschappelijk verkeer

Prestatieveld 6 is de oude Wvg (Wet voorzieningen gehandicapten) en de huishoudelijke verzorging uit de AWBZ (Algemene wet bijzondere ziektekosten). In de oude regelgeving was de grondgedachte dat gemeenten respectievelijk het Regionaal Indicatieorgaan een claim op een voorziening of een dienst moesten beoordelen. De gemeente had daarbij een zorgplicht en moest regelen dat de aangevraagde voorziening werd gerealiseerd. Bij de Wmo ligt dit anders. De Wmo roept gemeenten op om burgers met een beperking of een chronisch psychisch en/of psychosociaal probleem te ondersteunen en zo te compenseren dat zij zelfstandig kunnen blijven functioneren en kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Dit wordt ook wel vertaald in:

- een huishouden kunnen voeren
- zich kunnen verplaatsen in en om de woning
- het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel
- het ontmoeten van medemensen en het op basis daarvan aangaan van sociale verbanden.

Stand van zaken

Aalburg is vanaf het begin (voor 2005) enthousiast aan de gang gegaan met onderwerpen van de Wmo. De nieuwe wet sloot aan op de manier waarop de gemeente werkte met welzijn, Wvg en sociale zaken zoveel mogelijk integraal bekeken.

De omslag van claimgerichte beoordeling naar ondersteuning is natuurlijk nog steeds onderdeel van een groeiproces. Om te zorgen dat de ondersteuning toetsbaar geleverd wordt is toch weer voor een Verordening gekozen die vrij concreet de individuele voorzieningen omschrijft:

- huishoudelijke verzorging
- woonvoorzieningen
- vervoersvoorzieningen en
- rolstoelen.

De Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Aalburg 2006 is vastgesteld door de gemeenteraad in september 2006. Het financiële Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Aalburg is in december 2006 vastgesteld. De aanbesteding huishoudelijke verzorging heeft in december 2006 geleid tot het contracteren

van negen zorgaanbieders¹¹. Door het contracteren van alle aanbieders die tegen een bepaalde prijs de juiste kwaliteit kunnen leveren is de keuzevrijheid voor inwoners van Aalburg optimaal. Tevens zijn in december 2006, om ook de keuze voor een persoonsgebonden budget mogelijk te maken, alle voorbereidingen getroffen om op 1 januari 2007 professioneel met persoonsgebonden budgetten van start te gaan. Voor de beleidsregels, het z.g. Verstrekkingenboek maken we nog gebruik van de “oude” Wvg versie totdat de nieuwe regels zijn opgesteld. Ook het Protocol Gebruikelijke Zorg is van toepassing verklaard en zal te zijner tijd in de beleidsregels worden opgenomen.

Doelstelling en rol gemeente

De gemeente wil dat haar inwoners als volwaardig burger kunnen deelnemen, aan het maatschappelijk leven. Uitgangspunt is daarom dat algemene voorzieningen voor alle inwoners van Aalburg zoveel mogelijk toegankelijk en bruikbaar zijn voor mensen met een (functie)beperking. Het voorzieningenniveau wordt hierop afgestemd.

Bij de vaststelling van de verordening is gekozen voor voortzetting van bestaand (Wvg)beleid. Indien algemene voorzieningen niet toereikend blijken is in de verordening geregeld dat diverse individuele voorzieningen op verzoek worden verstrekt. Daarbij vindt een indicatieproces plaats waarbij met de ondersteuningsvrager bekeken wordt welke (combinatie van) voorziening(en) de beste compensatie leveren. Daarbij blijft het belangrijk dat naar de goedkoopste (adequate!)oplossing gezocht wordt. De gemeente heeft de verplichting om, met name indien de ondersteuningsvrager het niet (geheel) eens is met de gekozen oplossing, duidelijk en toetsbaar te motiveren waarom een bepaalde keuze is gemaakt en waarom niet de keuze van de ondersteuningsvrager kan worden gevolgd.

Ontwikkelpunten

- ontwerp beleidsregels (Verstrekkingenboek)
- verder ontwikkelen informatievoorziening en serviceverlening van Aalburgloket incl. Wmo.
- ontwikkelen van nieuwe beleidsterreinen (vanuit AWBZ)

Betrokken partijen

- WMO- raad, maatschappelijk middenveld, CIZ, CAK, SVB, MEE, Welzorg, gemeente

Prestatie-indicatoren

- actuele beleidsregels
- aantal en soort aanvragen en verstrekkingen
- klanttevredenheid
- bezwaar en beroep

¹¹ In 2008 is het contract met 8 zorgaanbieders voor één jaar verlengd. Eén aanbieder van zorg, zonder klanten in Aalburg, trekt zich terug. In 2009 of 2010 zal er opnieuw worden aanbesteed.

3.7 Prestatieveld 7, 8, 9: maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid

- Prestatieveld 7: Maatschappelijke opvang en het voeren van beleid ter bestrijding van huiselijk geweld. Hieronder valt ook problematiek op het vlak van dak- en thuislozen, vrouwenopvang en slachtoffers van huiselijk geweld.
- Prestatieveld 8: Bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.
- Prestatieveld 9: Bevorderen van verslavingsbeleid.

De prestatievelden staan gezamenlijk voor opvang van mensen met ernstige meervoudige problemen. Dikwijls is sprake van complexe situaties. Overschrijding van draagkracht is niet altijd even zichtbaar, daar het vaak kwetsbare mensen zonder een manifeste hulpvraag betreft. Juist daarom is het noodzakelijk diverse instanties te betrekken bij de hulpverlening. Van belang is daarbij een goede coördinatie en afstemming.

Landelijk blijkt dat grofweg 1% van de bevolking met meervoudige problematiek te maken heeft. Voor Aalburg zou dit betekenen dat circa 120 inwoners last kunnen hebben van ernstige sociale kwetsbaarheid.

Stand van zaken

Al voor de invoering van de Wmo is het beleid op deze terreinen door centrumgemeente Breda (die daarvoor ook de financiën krijgt) ontwikkeld en uitgevoerd. Met de introductie van de Wmo zal Breda het beleid voornamelijk blijven uitvoeren, maar toch ook goed moeten afstemmen met gemeenten waarvoor de centrumfunctie wordt vervuld. Met ingang van 2007 zijn de middelen voor OGGZ-activiteiten uit de AWBZ overgeheveld en toegevoegd aan de doeluitkering voor maatschappelijke opvang en verslavingszorg. Voorzieningen zoals dak- en thuislozenopvang, verslavingszorg, vrouwenopvang en dergelijke zijn te vinden in Breda en directe omgeving. Afgelopen jaren zijn de aanbieders van Geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg steeds meer met 'satelietposten' en lokale spreekuren in het Land van Heusden en Altena gaan werken, waardoor het zorgaanbod in onze regio toegankelijker is geworden en ook 'dichter bij huis' is gekomen. Breda zal samen met regiogemeenten het beleid verder ontwikkelen.

Doelstelling en rol gemeente

Ook kwetsbare inwoners moeten kunnen deelnemen aan de samenleving. De gemeente stimuleert daarom afstemming en samenwerking tussen relevante zorg- en dienstenorganisaties. Dit met name omdat iedere gemeente in het Wmo-beleidsplan moet beschrijven op welke wijze inwoners en doelgroepen zijn betrokken bij de beleidsontwikkeling van de betreffende prestatievelden.

Tegelijkertijd zijn de gemeenten daadwerkelijk ook direct betrokken bij de uitvoering van deze prestatievelden. De problematiek komt immers in eerste instantie vaak in de lokale gemeenschap aan de orde. Bij het Algemeen Maatschappelijk Werk, de lokale partijen die deelnemen aan de jeugdnetwerken (jeugd en Veiligheid en 12 min) en de afdeling welzijn van de gemeente vindt de signalering en (de verwijzing naar) de eerste hulpverlening plaats. Het vanuit de GGZ geleide, regionaal werkende (met Werkendam en Woudrichem) MASS¹² casuïstiek overleg bekijkt of interventie lokaal kan plaatsvinden of begeleidt naar diensten van de centrumgemeente.

¹² Ook de woningcorporaties hebben zitting in het MASS overleg. Dat is belangrijk want huisvesting bij complexe problematiek is niet vanzelfsprekend en met vereende krachten kan met bemoezorg een werkbaar evenwicht blijven bestaan.

Er is een regionaal advies- en steunpunt huiselijk geweld, met lokaal presentaties voor burgers en intermediairs. Hetzelfde geldt voor informatie over (voorkoming) van verslaving¹³. Voorlichting hierover vindt plaats in samenwerking met lokale partijen zoals De Moedige Moeders en de scholen voor basis en voortgezet onderwijs.

Ontwikkelpunten

- Aalburg neemt deel in de gezamenlijke beleidsontwikkeling met de centrumgemeente Breda en betreft daarbij de betreffende doelgroepen en de WMO-raad.

Betrokken partijen

- centrumgemeente Breda , gemeenten Werkendam/Woudrichem, diverse doelgroepen, WMO- raad, Moedige Moeders, Steunpunt Huiselijk Geweld, Kentron, De Hoop, gemeente

Prestatie-indicatoren

- voldoende lokale invulling
- integraliteit (volksgezondheid)
- sluitende afspraken met de centrumgemeente
- evaluatiegegevens MASS overleg

3.8 Verbindende beleidsterreinen

¹³ De nota Volksgezondheidsbeleid gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem 2008-2011 heeft als speerpunten alcohol en drugs, overgewicht, depressie, ontwikkelingen binnen de jeugdgezondheidszorg, en integraliteit. Wmo en Volksgezondheid kunnen en moeten elkaar dus aanvullen en versterken!

De onderwerpen welke in deze paragraaf zijn beschreven gaan vooral over enkele verbindende beleidsterreinen en bijzondere doelgroepen. Onderzocht moet worden hoe onder andere deze doelgroepen en beleidsvelden een plaats kunnen innemen in het uitvoeringsprogramma Wmo.

Veiligheid

In een veilige sociale omgeving waar je jezelf kunt zijn zoek je elkaar eerder op. Gemeente, politie en het maatschappelijk werk slaan daarom de handen ineen om de sociale veiligheid te bevorderen. Denk daarbij aan onder andere de wijkgerichte aanpak, goede straatverlichting, voorlichting, preventie, accommodatiebeleid, straathoekwerkers. Er is een grote samenhang met prestatieveld 1 en de integrale dorpsontwikkelingsplannen.

Brede Scholen

Al langer wordt omgezien naar ontwikkeling van brede scholen. Gezien de stimulering van het rijk in deze mag verwacht worden dat uiteindelijk door combinatie van initiatieven gekomen wordt tot meer samenhang in het aanbod van bijvoorbeeld onderwijs, sport, cultuur en 'schoolse zaken'. De regierol van de gemeente moet daarvoor zeker versterkt worden. Verwachting is dat tussen rijk en gemeenten nadere afspraken volgen over uiteenlopende onderwerpen. Ook hier een link met prestatieveld 1 maar ook met prestatieveld 2.

Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Sociale samenhang en leefbaarheid wordt mede bepaald door de ruimtelijke inrichting. Het is daarom nauw verbonden met het Wmo beleid. De vele Wmo beleidsvelden hebben in de uitwerking te maken met aspecten van ruimtelijke ordening. Denk daarbij aan speelvoorzieningen, (verbetering van) toegankelijkheid. Ruimtelijke ontwikkeling kan bijvoorbeeld bij nieuwbouw gezien worden als de kwartiermaker van het Wmo beleid in prestatieveld 1.

Vervoer en mobiliteit

Efficiënt, adequaat en toegankelijk openbaar vervoer is in het Land van Heusden en Altena niet of nauwelijks aanwezig. Voor de leefbaarheid op het platteland is het echter wel heel belangrijk. De buurtbussen vervullen een grote rol maar rijden niet in de avonden en niet op zondag. Al met al is het vervoer een belangrijk aandachtspunt.

Sport

Het sportbeleid van de gemeente is erop gericht om met instellingen en verenigingen sport en bewegen voor alle inwoners mogelijk te maken en te houden. Sport als sociaal uitstapje, sport als uitlaatklep, sport als gezondheidsbevordering, sport als ontmoetingsplaats, sport als voorziening voor gehandicapten, sport gewoon om de sport.

Kortom: Sport en bewegingsfaciliteiten moeten voor jong en oud op een adequate manier beschikbaar zijn en blijven als zinvolle vrijetijdsbesteding. Betaalbaarheid, toegankelijkheid, beschikbaar maken en houden van sportaccommodaties zijn een gezamenlijke inspanning meer dan waard. De gemeentelijke rol hierbij is faciliterend, stimulerend en vraaggestuurd. De gemeente Aalburg heeft in 2008 voor 2 jaar een sportcoördinator benoemd.

In 2008 start het Small project bedoeld om inactieve ouderen meer te laten bewegen.

Werk en Inkomen

Het streven is erop gericht dat inwoners voluit kunnen meedoen aan de samenleving. Bijstand is beschikbaar indien het onmogelijk is om door middel van werkzaamheden in het

eigen levensonderhoud te voorzien. Als betaald werk niet mogelijk blijkt, worden mensen gestimuleerd om maatschappelijk te participeren, bijvoorbeeld via cursussen bij het ROC of vrijwilligerswerk. Het gaat om bijstandsgerechtigden en mensen zonder werk en uitkering.

Armoedebeleid en schuldhulp

Zelfredzaamheid loopt gevaar in geval van armoede en schuldenproblematiek. Participeren bij maatschappelijke activiteiten komt dan in het geding.

Financiële onafhankelijkheid is een voorwaarde voor zinvolle maatschappelijke participatie. De gemeente wil inwoners die daarin onvoldoende kunnen voorzien helpen door de nodige ondersteuning op het gebied van schuldhulpverlening en inkomensondersteuning te bieden. Armoede is niet alleen een kwestie van gebrek aan geld. Ook het niet deelnemen aan activiteiten leidt tot een gevoel van sociale uitsluiting. De gemeente wil dit voorkomen door te stimuleren dat mensen deelnemen aan sociale activeringstrajecten.

Inburgering

De rijksoverheid is van mening dat wie zich duurzaam wil vestigen in ons land actief aan de samenleving moet deelnemen en zich de Nederlandse taal eigen zal maken, zich bewust moet zijn van de Nederlandse waarden, en deze normen naleven.

Inburgering maakt deel uit van een integratieproces en participatieproces. Er is sprake van minder vrijblijvendheid en meer resultaatgerichtheid bij het inburgeringstelsel. Participatie is niet vrijblijvend. Nieuwe inwoners en oudkomers worden verplichtingen opgelegd die bijdragen aan integratie.

3.9 Karakteristiek aanpak

Als we de vorige paragrafen kort kenschetsen, zien we het volgende:

	<i>Prestatievelden</i>	<i>Karakteristiek Aalborg</i>
1	Sociale samenhang en leefbaarheid	met medewerking van de inwoners
2	Preventieve ondersteuning van jeugdigen en ouders	jeugdnetwerken, Centrum voor Jeugd en Gezin
3	Informatie, advies en cliëntondersteuning	Aalborgloket
4	Mantelzorgers en vrijwilligers	echte ondersteuning dicht bij de burgers
5	Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer	iedereen moet kunnen meedoen
6	Het verlenen van voorzieningen	ondersteunen waar het moet met adequate individuele (maat) voorzieningen zoals huishoudelijke verzorging, woonvoorzieningen, rolstoelen en vervoersvoorzieningen
789	OGGZ en ambulante verslavingszorg	lokaal bereikbaar, diensten vanuit de centrumgemeente, samenwerking met de regio- en centrumgemeente

4. Nawoord

Een beleidsplan mag ambitieus zijn. Ingezet wordt op een integrale aanpak en het serieus nemen van alle 9 prestatievelden. Er zijn vier speerpunten benoemd. Daarop moet het resultaat gegarandeerd zijn. Maar de ontwikkelpunten zijn ook nodig als leidraad om Wmo breed voldoende te bereiken. Daarnaast zal het bij de uitvoering van dit beleidsplan

belangrijk zijn om datgene wat er is nu al is vast te houden en te zorgen dat netwerken die effectief zijn en diensten en voorzieningen die goed lopen op een kwalitatief hoog niveau zo blijven functioneren, naast de andere taken die ontwikkeld moeten worden. Met andere woorden de benodigde “oude” voorzieningen moeten niet lijden onder nieuwe plannen maar daarmee als versterking ingebed worden.

Kortom een stevige opdracht, die creativiteit en innovatie vereist. Samenwerking met de burgers en met het middenveld is belangrijk om verantwoordelijkheden goed te verdelen. Daar komt bij dat de rijksoverheid steeds meer taken decentraliseert. Aan de ene kant is dat een kans voor gemeenten, omdat gemeenten inderdaad in staat zijn om bepaalde zaken dicht bij de burger goed te regelen, anderzijds is dezelfde decentralisatie meestal een bezuiniging. Alleen als voldoende middelen meekomen, kunnen gemeenten de toenemende taken vervullen en zorgen voor een verantwoord en gezond leefklimaat voor de inwoners. Een leefklimaat waar iedereen kan, en mag meedoen, eigen verantwoordelijkheid draagt, maar niet in de steek gelaten wordt als het zelf niet lukt.

Bijlage A. Samenvatting speerpunten en ontwikkelpunten

Speerpunten

De speerpunten, de naam zegt het al, krijgen natuurlijk alle nadruk, daarover wordt primair beleidsverantwoordelijkheid afgelegd.

- bevorderen van sociale cohesie in de gemeente en in de kernen
- ondersteunen van jeugdigen en hun ouders
- bekendheid van het Aalburgloket/Wmo-loket vergroten
- ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

De ontwikkelpunten zijn deels de weg naar de realisatie van de speerpunten, deels een adequate manier van uitvoeren van de wet. Met de ontwikkelpunten kunnen de kleine stapjes worden gezet om de speerpunten te realiseren en tegelijkertijd de overige prestatievelden niet te vergeten.

Ontwikkelpunten

Prestatieveld 1: sociale samenhang en leefbaarheid

- samenhangende plannen per kern
- gemeentelijke aanspreekpersoon per kern
- korte lijnen bij preventie en oplossen dorpsproblematiek
- ondersteunen en faciliteren van initiatieven
- vrijwilligersbeleid afstemmen op meerdere kernen

Prestatieveld 2: op preventie gerichte opvoedingsondersteuning

- een aansprekend, laagdrempelig centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in Aalburg. Een centrum voor preventie, kleine en/of grote problematiek. Het Centrum voor Jeugd en Gezin zal zowel fysiek, digitaal als telefonisch te bereiken zijn. Fysiek op de openingstijden van het Aalburgloket. Een afspraak buiten loketuren behoort natuurlijk tot de mogelijkheden. Telefonisch is het Centrum voor Jeugd en Gezin op de normale telefoontijden van de gemeente Aalburg bereikbaar, digitaal 24 uur per dag
- samenwerking in het CJG onder regie van de gemeente met alle partijen die betrokken zijn of moeten worden bij het opgroeien en opvoeden van jeugdigen en bij de ondersteuning daarbij van hun ouders
- Integraal vorm gegeven beleid. Eventuele afstemming met andere (overheids)instanties wordt "uit het zicht" geregeld.
- gezond opgroeien in relatie tot gezondheidsnota (overgewicht, verslaving, sport)

Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning

- betere naamsbekendheid van het Aalburgloket voor alle Wmo diensten, aansluitend op de logische kanaalkeuze voor specifieke doelgroepen
- intensieve samenwerking met verwijzende instanties en met instanties waar naar verwezen wordt

Prestatieveld 4: vrijwilligers- en mantelzorgondersteuning

Vrijwilligers

- uitvoerend lokaal onder regie van Aalburgloket
- versterking vrijwilligersbeleid met uitvoerende partijen

Mantelzorgers

- analyse van resultaten mantelzorgonderzoek van Aalburg en onderzoeken in Werkendam en Woudrichem.
- beleidsmatige ontwikkelingen zo mogelijk met Werkendam en Woudrichem
- uitvoerend lokaal onder regie van Aalburgloket
- ondersteuning van individuele mantelzorgers via Aalburgloket met huisbezoek,
- kortdurende individuele, professionele of informele zorgvoorzieningen
- zorg voor de financiële situatie van mantelzorgers
- implementatie overige aanbevelingen onderzoeken

Prestatieveld 5: bevorderen maatschappelijke deelname en zelfstandig functioneren

- voldoende huisvesting op maat in combinatie met zorg en welzijn.
- ondersteuning met algemene diensten
- hulp van burens, mantelzorgers en vrijwilligers

Prestatieveld 6: verlenen van voorzieningen

- ontwerp beleidsregels (Verstrekkingenboek)
- verder ontwikkelen informatievoorziening en serviceverlening van Aalburgloket incl. Wmo.
- ontwikkelen van nieuwe beleidsterreinen (vanuit AWBZ)

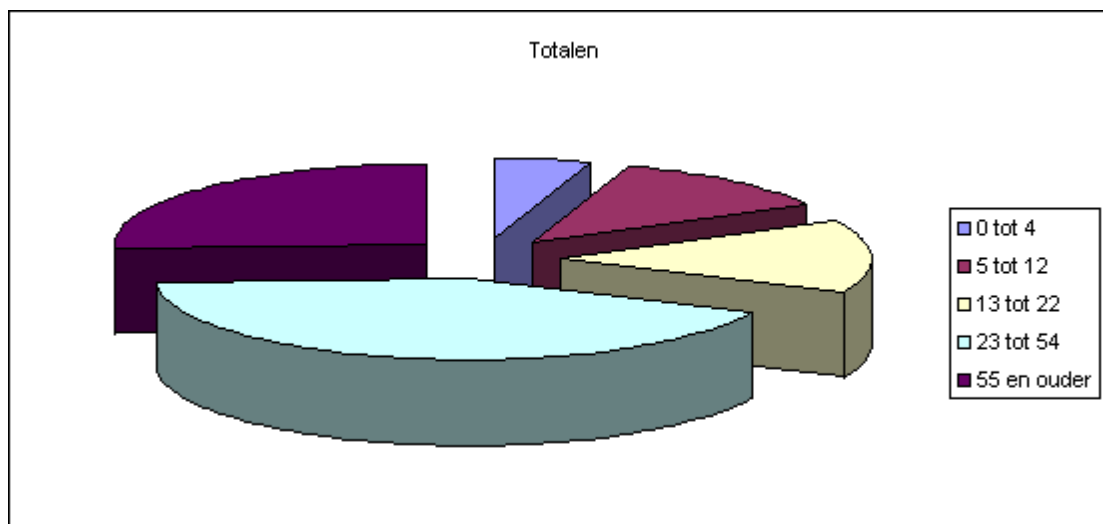
Prestatievelden 7,8,9: preventie, zorg en opvang

- Aalburg neemt deel in de gezamenlijke beleidsontwikkeling met de centrumgemeente Breda en betreft daarbij de betreffende doelgroepen en de WMO-raad.

Bijlage B. Bevolkingsopbouw totaal en per kern en prognose tot 2015

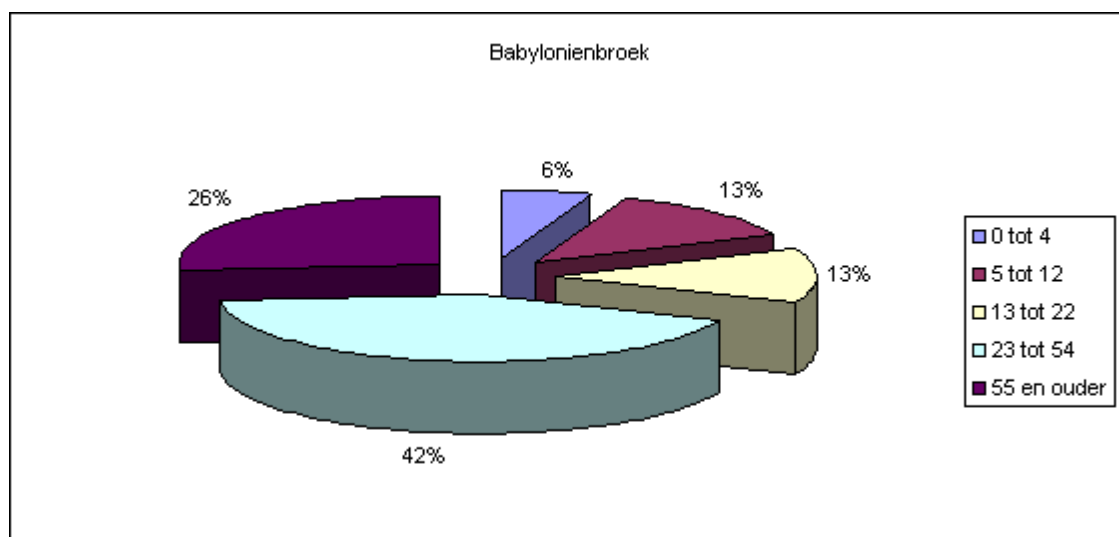
Gemeente Aalburg totaal

	Mannen	Vrouwen	Totalen
0 tot 4	309	306	615
5 tot 12	788	732	1520
13 tot 22	893	877	1770
23 tot 54	2703	2609	5312
55 en ouder	1520	1648	3168

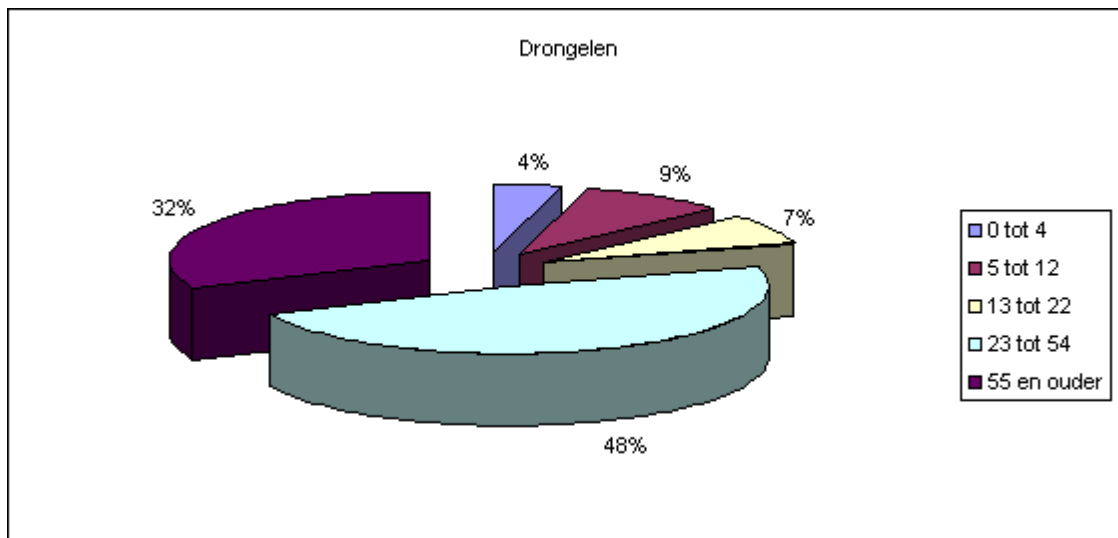
Babyloniënbroek

	Mannen	Vrouwen	Totalen
0 tot 4	5	17	22
5 tot 12	27	24	51
13 tot 22	23	28	51
23 tot 54	86	82	168
55 en ouder	56	48	104
Totaal	197	199	396

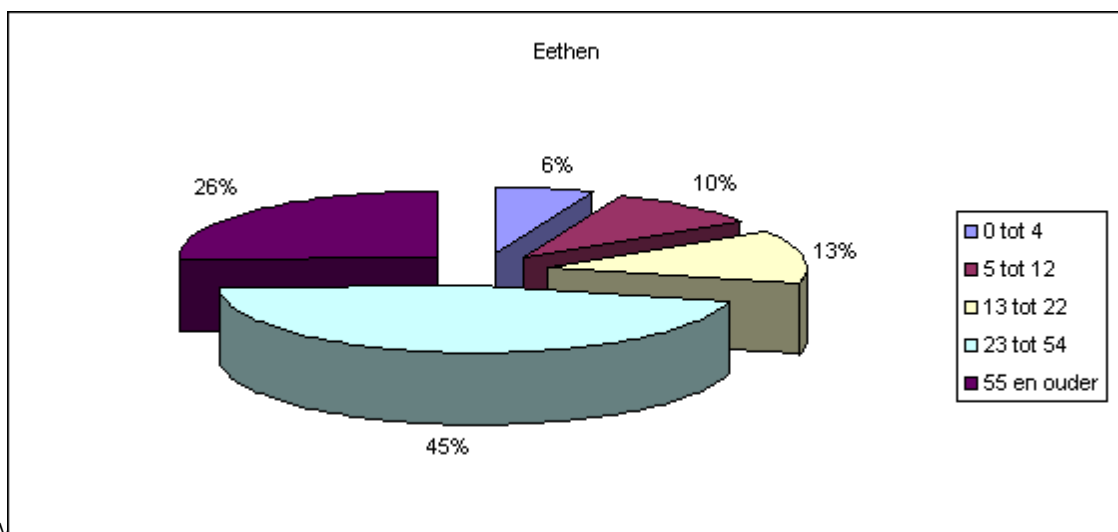
Drongelen

	Mannen	Vrouwen	
0 tot 4	6	11	17
5 tot 12	23	15	38
13 tot 22	9	20	29
23 tot 54	99	97	196
55 en ouder	68	61	129
	205	204	409

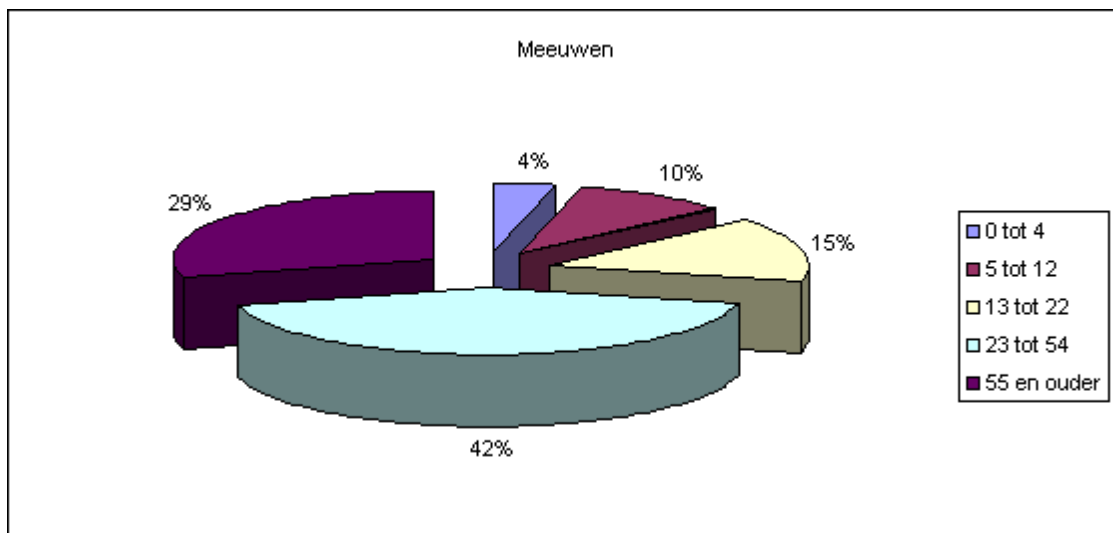
Eethen

	Mannen	Vrouwen	
0 tot 4	22	22	44
5 tot 12	34	36	70
13 tot 22	42	50	92
23 tot 54	162	169	331
55 en ouder	98	86	184
	358	363	721

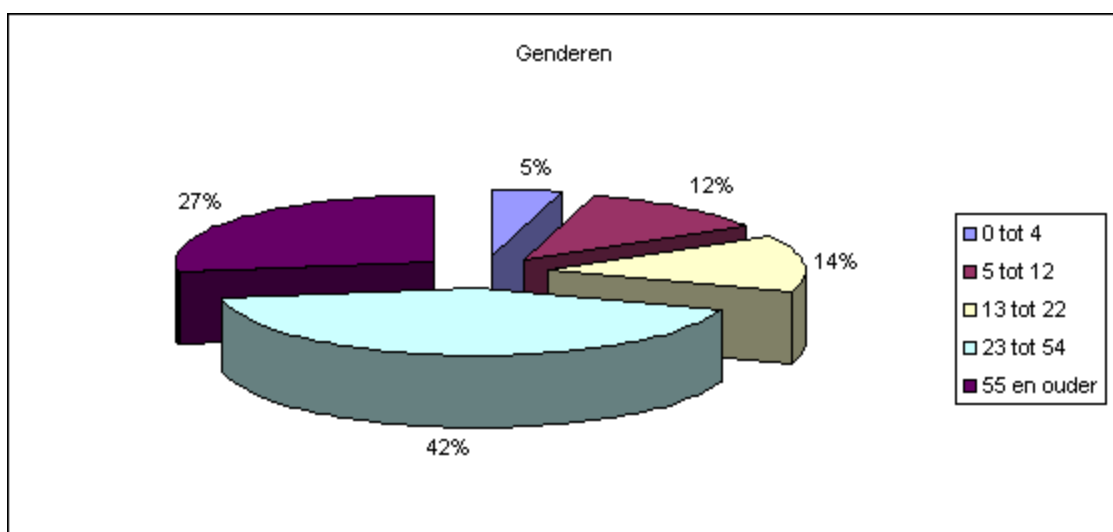
Meeuwen

	Mannen	Vrouwen	
0 tot 4	12	15	27
5 tot 12	39	32	71
13 tot 22	59	48	107
23 tot 54	156	142	298
55 en ouder	102	108	210
	368	345	713

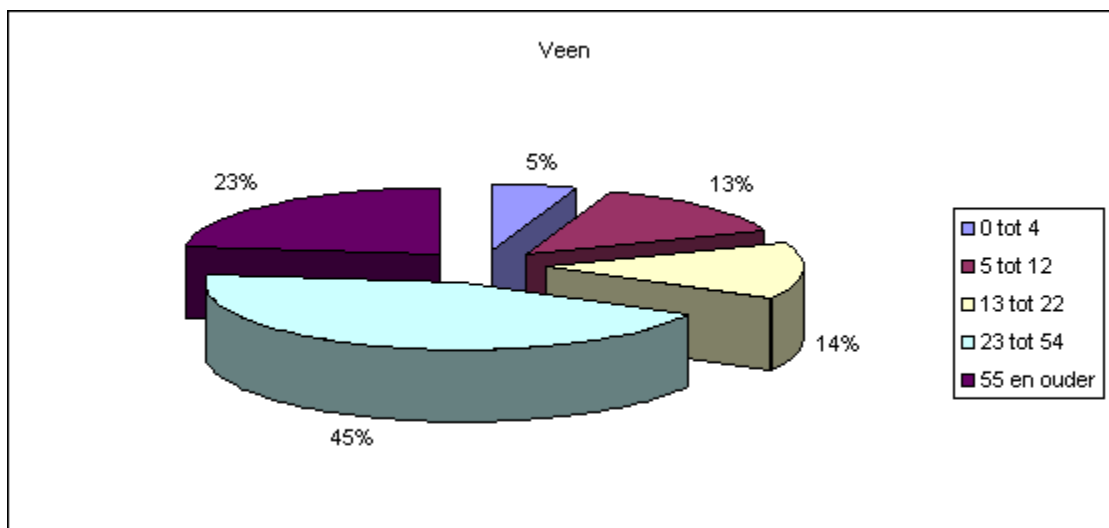
Genderen

	Mannen	Vrouwen	
0 tot 4	46	29	75
5 tot 12	109	91	200
13 tot 22	124	102	226
23 tot 54	364	337	701
55 en ouder	212	242	454
	855	801	1656

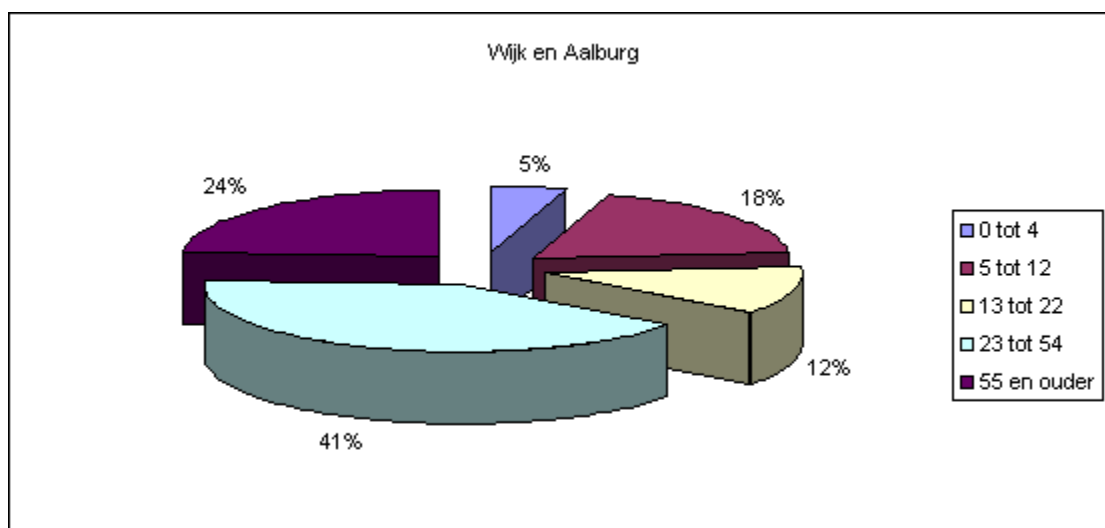
Veen

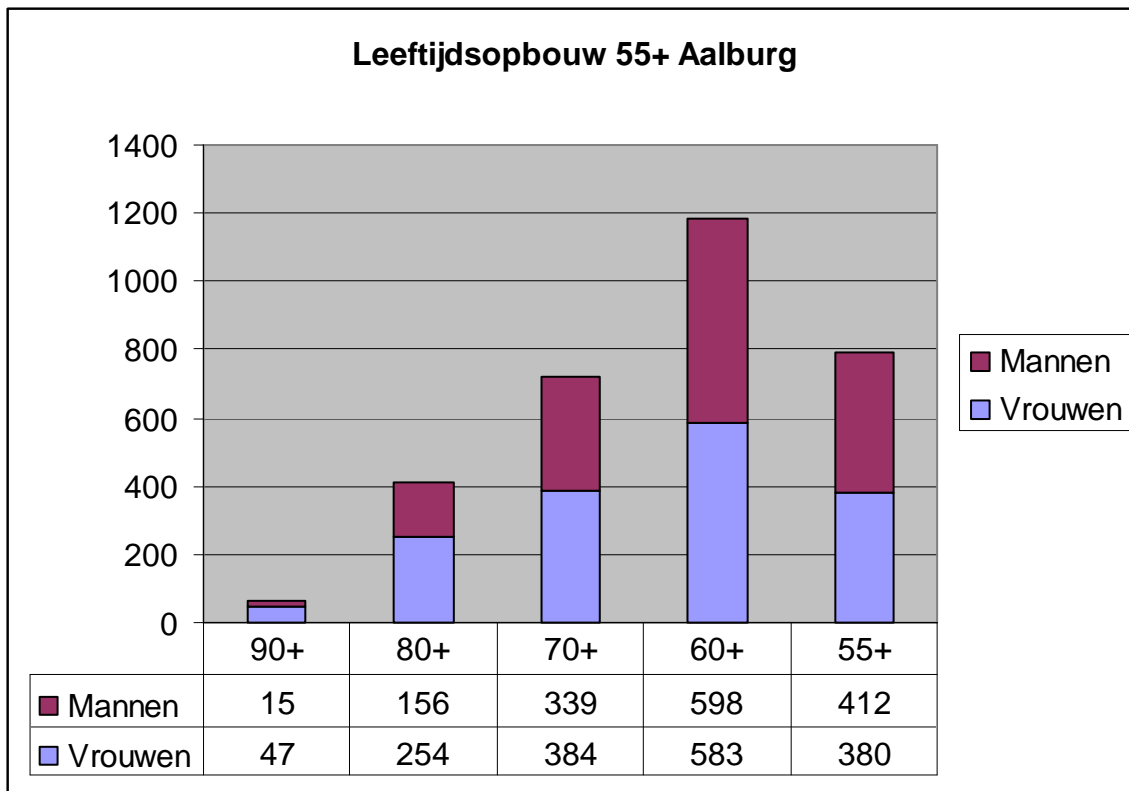
	Mannen	Vrouwen	
0 tot 4	70	59	129
5 tot 12	172	158	330
13 tot 22	171	178	349
23 tot 54	546	525	1071
55 en ouder	278	288	566
	1237	1208	2445

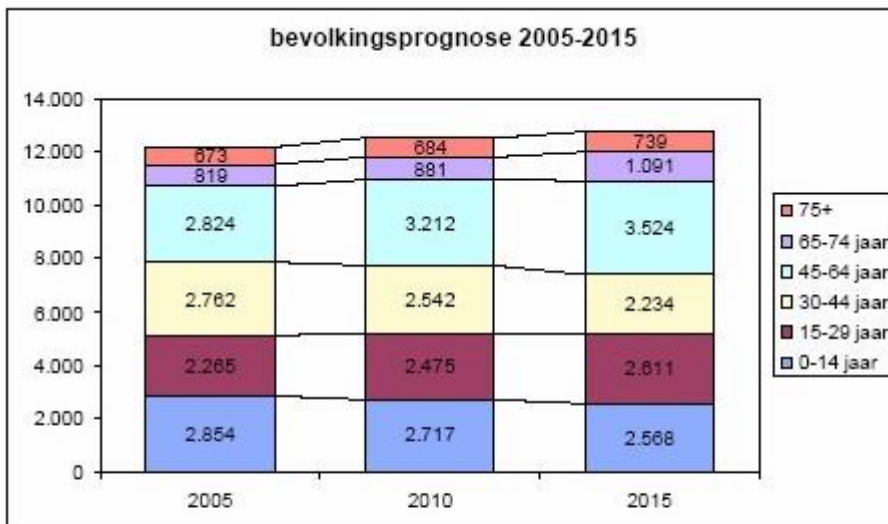
Wijk en Aalborg

	Mannen	Vrouwen	
0 tot 4	148	153	301
5 tot 12	585	577	1162
13 tot 22	384	376	760
23 tot 54	1294	1261	2555
55 en ouder	706	815	1521
	3117	3182	

Prognose bevolkingsopbouw gemeente Aalburg totaal

Uit het diagram kunnen de volgende conclusies worden getrokken:
 De totale bevolking groeit nauwelijks.
 In de leeftijdscategorie ouder dan 65 jaar wordt een aanzienlijke stijging verwacht: tot 2010 circa 5% en tot 2015 ruim 22% ten opzichte van de situatie in 2005.

Bijlage C. Verklarende begrippen-/woordenlijst

A

Alarmering	Bij ouderen geplaatste alarmknop met spreek/luisterverbinding (met Zorgcentrum Wijkestein)
AOW	Algemene Ouderdomswet
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
A- kern	Kern met veel voorzieningen inclusief verpleeghuis, Wijk en Aalburg is A-kern

B

Beperking	Is iedere vermindering of afwezigheid van de mogelijkheid tot een voor een mens normale activiteit, zowel wat betreft de wijze als de reikwijdte van de uitvoering ofwel niet, of niet volledig in staat zijn om een gewone handeling uit te voeren
B- kern	Een kern waar voorzieningen zijn zoals een woon/zorgcomplex van waaruit zorg geleverd kan worden, tevens ten behoeve van de C-kernen. Genderen en Veen zijn B-kernen
Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning	Regels, vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders betreffende vooral de financiële consequenties in de Wmo

C

C- kern	C- kern is een kern waar weinig voorzieningen en winkels zijn. Veelal zijn deze kernen aangewezen op A -en B-kernen.
CAK	Centraal Administratie Kantoor. De eigen bijdrage Wmo wordt door het CAK berekend.
Chronisch zieken	Mensen met een onomkeerbare aandoening zonder uitzicht op volledig herstel en met een gemiddeld lange ziekteduur
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg Zorgt o.a voor indicaties AWBZ
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
Coördinatorenoverleg	Overleg van West Brabantse gemeenten over de Wet maatschappelijke ondersteuning en de deeltaxi
Curadomi	Christelijke Thuiszorgorganisatie

D

Deeltaxi	Voorziening(indicatie nodig) om te reizen als Wmo gerechtigde als alternatief voor het niet gebruik kunnen maken openbaar vervoer
----------	---

E Eigen bijdrage	Bedrag dat voor rekening van de ondersteuningsvrager komt. Dit wordt berekend en geïnd door het CAK.
G GGD GGZ HOOM	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Geestelijke Gezondheidszorg voorheen Stichting vrijwillige thuiszorg (SVT)
H Huishoudelijke verzorging	Individuele voorziening ter gehele of gedeeltelijke ondersteuning bij het huishouden.
I Idop	Integraal dorpsontwikkelingsplan
K KCV West Brabant Klusjesdienst	Kleinschalig vervoer West Brabant, is in West Brabant de deeltaxi Dienst voor kleine klusjes aan huis, informatie bij het Aalburgloket
L Lichamelijke beperking	beperkingen bij het zien, het horen, het zich verplaatsen, de persoonlijke verzorging, de huishoudelijke taken of het (langdurig) zitten en staan
M Maaltijdvoorziening	Voorziening(na indicatiestelling) om warme maaltijden te ontvangen, thuisgebracht door vrijwilligers
MASS	Maatschappelijk Steunsysteem voor mensen met een psychische beperking
MBVO	Meer bewegen voor ouderen. In Genderen, Meeuwen, Veen en Wijk en Aalburg wordt gymnastiek beoefend door ouderen
MEE	Organisatie voor ondersteuning bij leven met een beperking
N NPV	Nederlandse Patiëntenvereniging, onder andere vrijwillige thuiszorg
O Open Bejaardenwerk	regelt voorzieningen voor zelfstandig wonende ouderen in Aalburg, onderdeel van Stichting Welzijn Pro Seniore
P Per Saldo Pgb Publieksbalie Aalburgloket	ondersteuningsorganisatie voor pgb houders Persoonsgebonden budget Fysiek loket van de gemeente Aalburg waar mensen terecht kunnen voor informatie over en het verkrijgen van gemeentelijke producten

Prisma	Organisatie voor ondersteuning van mensen met een verstandelijke, meer-voudige en lichamelijke beperking
Protocol gebruikelijke zorg	Regels rond het toekennen van huishoudelijke verzorging
Psychische beperking	langdurige psychische problemen waardoor mensen moeite hebben om zich in het maatschappelijk verkeer te handhaven
R	
RST Zorgverleners	Christelijke organisatie voor thuiszorg
Riethorst/Stromenland	Organisatie voor ondersteuning op het gebied zorg en welzijn. Ook huishoudelijke verzorging
S	
Stichting welzijn Pro Seniore	Welzijnsstichting voor thuiswonende ouderen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
T	
Thebe/Mark en Maasmond	Zorgaanbieder voor huishoudelijke verzorging, kraamzorg, voedingsadviezen, uitlenen hulpmiddelen, jeugdzorg
U	
UWV	Uitvoeringsinstelling voor Werknemersverzekeringen
V	
Valys	Taxivervoer voor ouderen en mensen met een beperking, landelijke regeling
VCA	Vrijwilligerscentrale Aalburg
Verordening maatschappelijke ondersteuning Gemeente Aalburg 2006	Regels betreffende individuele voorzieningen Wmo
Verstandelijke beperking	Optredende beperking in het intellectueel functioneren die gepaard gaat met beperkingen in de (sociale) zelfredzaamheid
Verstrekkingenboek	Beleidsregels Wmo nu nog Wvg regels
W	
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wmo-loket	Onderdeel van het Aalburgloket, cliënten kunnen met vragen over de Wmo-voorzieningen direct contact leggen, digitaal, telefonisch of aan het fysieke loket
Woonzorgzones	Aalburg vormt één woonzorgzone waarin voorzieningen op het gebied van welzijn, wonen en zorg geregeld zijn
Wvg	Wet voorzieningen gehandicapten, ingetrokken, nu Wmo
Wwb	Wet werk en bijstand
Z	
Zorgcentra Pro Seniore	Christelijke organisatie voor verzorgings-huiscare, verpleeghuiscare en thuiszorg (huishoudelijke verzorging).

Bijlage D. Inspraak veld en WMO-raad, reactie van het college

Het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Aalburg

Eethen, 7 november 2008,

Onderwerp : Beleidsplan Wmo 2008-2012

Behandeld door : L. Haarmans

Geacht college,

Zoals in de 'Verordening participatie maatschappelijke ondersteuning Aalburg' in artikel 6 wordt gesteld heeft de Wmo-raad haar achterban geraadpleegd over het 'Beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Aalburg 2008-2012'. Op 18 september jl. organiseerde de Wmo-raad Aalburg twee bijeenkomsten, waarvoor deskundigen en organisaties op het gebied van speerpunt 1, 3 en 4 uit het Beleidsplan waren uitgenodigd.

Na raadpleging van haar achterban is de Wmo-raad van mening, dat er in het Beleidsplan weinig aandacht is voor de wijze waarop bijvoorbeeld het aanwezige potentieel van burgers kan worden aangeboord, de betrokkenheid van burgers kan worden gestimuleerd en de onderlinge solidariteit kan worden bevorderd. Deze mening komt in grote mate overeen met de geluiden die de Wmo-raad hoorde bij de burgerraadpleging van de gemeente op 9 oktober jl.

Een moderne lokale overheid is wijkgeoriënteerd, kent de situaties ter plekke en gaat uit van de belevingswereld van haar burgers. Burgers verwachten van haar gemeente meer invloed op de eigen leefomgeving,

In het Beleidsplan ontbreekt het ook aan bijdragen, die van de burgers en de vrijwilligersorganisaties worden verwacht in zowel de lokale samenleving als in het gemeentelijke beleidsproces. Hoe moet de lokale samenleving worden ingericht en hoe organiseer je betrokkenheid.

De gemeente dient de aanjager te zijn van vernieuwende ontwikkelingen zoals op het gebied van respijtvorzieningen, klussendiensten, burenhulp, e.d.

Bij speerpunt 1 van het Beleidsplan 'Bevorderen sociale cohesie in de gemeente en in de kernen' komt de Wmo-raad tot de volgende conclusies:

- Het Beleidsplan is te vrijblijvend om zich erin te herkennen. De achterban heeft behoefte aan concrete zaken: hoe en wanneer worden bepaalde zaken gerealiseerd.
- Ambities in het Beleidsplan zijn strijdig met de huidige werkelijkheid. Waar in het Beleidsplan bij 'Ontwikkelpunten' gesproken wordt van "ondersteunen en faciliteren van initiatieven" wordt in de werkelijkheid beknipt op de subsidies zoals bij de dorpshuizen.
- Meer nadruk op (het uitbreiden van) dorpsraden is zeer gewenst. Deze hebben een adviesfunctie naar de gemeente en kunnen de leefbaarheid in de dorpen stimuleren.

Zorg en inzet van de burger voor een ander, het gebruik maken van de verborgen competenties in een dorp, kan zowel een middel zijn om de sociale cohesie te bevorderen als een middel om een keten van informele zorg te ontwikkelen, waardoor oud noch jong uit de boot valt en ieder naar vermogen bijdraagt.

Bij de medewerkers van het Aalburgloket moet het aanwezige formele hulpaanbod aan mantelzorgers bekend zijn, zodat op de juiste wijze naar hen doorverwezen kan worden.
Aalburg heeft in 2008 een onderzoek gedaan naar de behoeften van de mantelzorgers.

De centrale vraag bij speerpunt 4 'Ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers' is: hoe kan de gemeente vraag en aanbod van informele zorg op elkaar afstemmen.

- Is informele zorg louter een middel om de zorgkosten te drukken?
- Is het "de kurk waarop de formele zorg drijft"?
- Of kan een lichte organisatie van informele zorg in de buurt een middel zijn om de sociale cohesie en participatie van iedere burger te bevorderen en tevens de mantelzorger te ondersteunen?

Adviezen

Met betrekking tot het eerste speerpunt '**Bevorderen sociale cohesie in de gemeente en in de kernen**' adviseert de Wmo-raad de volgende concreet te behalen resultaten:

- a. In 2009 bereiken dat in alle kernen waar nog geen dorpsraden zijn, dorpsraden worden opgericht. Deze dorpsraden dienen een zo breed mogelijke afspiegeling te zijn van de ingezetenen.
- b. In 2010 en 2011 leefbaarheidsonderzoeken in alle dorpskernen, in nauwe samenwerking met de dorpsraden.

Met betrekking tot het tweede speerpunt '**Bekendheid Aalburgloket**' adviseert de Wmo-raad te concretiseren hoe de grotere naamsbekendheid van het Aalburgloket op korte termijn gerealiseerd gaat worden.

In mei jongstleden adviseerde de Wmo-raad de gemeente reeds, naar aanleiding van het rapport "Mantelzorgers in beeld", om samen met de lokale informele zorgorganisaties de mogelijkheden tot het bieden van ondersteuning aan de mantelzorgers te inventariseren.

In het verlengde daarvan adviseert de Wmo-raad nu met betrekking tot het derde speerpunt '**Ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers**', dat de gemeente in 2009 in overleg treedt met de lokale vrijwilligersorganisaties op het gebied van informele zorg om intensiever met elkaar samen te werken, mede ten behoeve van de mantelzorgers.

Hoogachtend
namens de Wmo-raad Aalburg,

Dr. H.W.Hornstra,
Voorzitter Wmo-raad Aalburg

**Verslag van de bijeenkomst
Beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning
Gemeente Aalburg 2008 - 2012**

Datum: 9 oktober 2008
Aanvang: 19.30 uur
Plaats: MFC d'Alburcht in Wijk en Aalburg
Aanwezig: 40 personen (zie presentielijst) en
namens de gemeente Aalburg: M. van der Wal, J. Lubbers,
R. Marijnissen, K. Schuwer, B. Nijhof en C. Wiegers

1. Opening door wethouder Marian van der Wal

De wethouder opent de bijeenkomst en heet alle aanwezigen van harte welkom. De wethouder geeft in haar openingswoord uitleg over de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Deze wet is in werking getreden op 1 januari 2007. Na de invoering heeft de gemeente onder andere te maken gekregen met:

- het indiceren van de huishoudelijke verzorging
- de oprichting en installatie van de Wmo-raad
- het opzetten van het Wmo-loket
- een onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers uit de gemeente Aalburg
- een onderzoek naar opgroei- en opvoedingsondersteuning
- het onderzoek Verantwoording maatschappelijke ondersteuning 2007 (Klanttevredenheidsonderzoek)
- het opstellen van een beleidsplan voor 2008-2012

Samen met de Wmo-raad zijn de volgende speerpunten van beleid benoemd:

1. bevorderen sociale cohesie in de gemeente en in de kernen
2. ondersteunen van jeugdigen en hun ouders
3. bekendheid van het Aalburgloket/Wmo-loket vergroten
4. ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

De Wmo inclusief het nieuwe beleidsplan moet een brede basis bieden aan de inwoners van Aalburg om volwaardig aan de samenleving te kunnen deelnemen.

2. Korte presentatie van het beleidsplan

Door middel van een presentatie geeft Joyce Lubbers uitleg over het concept beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Aalburg 2008-2012.

Uitgelegd wordt, dat het college van burgemeester en wethouders graag wil weten wat de meningen zijn van de aanwezigen met betrekking tot dit concept. Het college heeft ook de verplichting om de burgers hierover te raadplegen. Ook moet de WMO-raad, die overigens ook betrokken is geweest bij het opstellen van het beleidsplan, om advies gevraagd worden. Uitleg wordt ook gegeven over de 9 prestatievelden van de Wmo en de bijna met de eerste vier prestatievelden samenvallende speerpunten. Uit de presentatie blijkt duidelijk dat het doel van de Wmo, "het meedoen van allen in de samenleving" alleen maar bereikt kan worden met hulp van alle inwoners en instellingen, maar vooral door de grote betrokkenheid die mantelzorgers en vrijwilligers tonen.

3. Discussie in 4 groepen over de 4 speerpunten

In 4 afzonderlijke groepen wordt over de speerpunten gediscussieerd. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de volgende vragen:

1. Hoe ziet u de rol van de gemeenschap ten opzichte van de rol van de gemeente?
2. Wat moet door professionals worden gedaan en wat kunnen vrijwilligers betekenen?
3. Wat moet lokaal in Aalburg geregeld worden, wanneer is het beter zaken regionaal te regelen?
4. Mag de gemeente zoveel inzet vragen van vrijwilligers?
5. Wat is ervoor nodig om mensen te stimuleren om anderen te helpen?
6. Welke ideeën heeft u om te zorgen, dat “meedoen” door allen in Aalburg mogelijk wordt?

Voor het voorzitterschap in de 4 groepen zijn vier personen benaderd die bereid zijn gevonden deze rol op zich te nemen. Na de pauze zullen zij een terugkoppeling geven over de uitkomst van de discussie in hun groep.

Meegedeeld wordt wie in welke groep is ingedeeld.

groep 1: bevorderen sociale cohesie in de gemeente en in de kernen

voorzitter: mevrouw G. Linssen van de GGZ

groep 2: ondersteunen van jeugdigen en hun ouders

voorzitter: mevrouw D. de Bijl van kindercentrum 't Spektakel

groep 3: bekendheid van het Aalburgloket/Wmo-loket vergroten

voorzitter: de heer S. Andel van het Open Bejaardenwerk

groep 4: ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

voorzitter: mevrouw L. Haarmans van de vrijwilligerscentrale Aalburg

4. Pauze

5. Terugkoppeling uit de groepen

Tijdens de discussies in de verschillende groepen zijn de volgende vragen/constateringen meermalen naar voren gekomen:

1. waarom mogen “wij” nu pas mee praten?
2. vrijwilligers moeten alles maar doen en moeten zelfs steeds meer doen!

Reactie op 1. Gedurende het gehele traject van de invoering van de Wmo is door de inwoners van Aalburg veel meegedacht en gesproken. Bij de voorbereiding van het beleidsplan heeft de WMO-raad veel inbreng gehad. M.a.w. dit is niet de eerste keer (en zeker ook niet de laatste) dat het onderwerp aan de orde is. De resultaten van vanavond worden in ieder geval ter kennisname gelegd bij de gemeenteraad.

Reactie op 2. Er moet in totaal €800.000.000,- bezuinigd worden op de AWBZ. Onlangs is bekend geworden dat per 01-01-2009 grote delen van de Ondersteunende Begeleiding (OB) geschrapt worden uit het pakket van de AWBZ. Zorgvragers zullen verwezen worden naar de Wmo. Omdat er geen of nauwelijks gelden meekomen naar de gemeenten om in deze leemte te voorzien is het onvermijdelijk dat er een nog groter beroep op vrijwilligers en mantelzorgers zal worden gedaan. Het klopt dus dat vrijwilligers en mantelzorgers steeds meer belast worden. Daarom is het zo belangrijk dat in goede ondersteuning wordt voorzien.

Mevrouw Linssen geeft uitleg over de aanbevelingen / aandachtspunten van groep 1, bevorderen sociale cohesie in de gemeente en in de kernen:

- elke kern van de gemeente Aalburg moet een breed samengestelde dorpsraad hebben; de dorpsraden moeten werken aan de leefbaarheid; het is een taak van de gemeente om in de kernen waar nog geen dorpsraad is er een te organiseren;
- kerkgenootschappen moeten problemen signaleren en mensen actief doorverwijzen naar het Aalburgloket/Wmo-loket;

- inwoners weten te weinig van de activiteiten van het Aalburgloket/Wmo-loket
- de kleine dorpen hebben geen winkels meer; welke rol kunnen de dorpshuizen hierin spelen?
- moet er subsidie gegeven worden?
- de route van de buurtbus moet uitgebreid worden;
- jongeren groeien op in kwetsbare omstandigheden; met betrekking tot de leefbaarheid in de toekomst moet men hiermee rekening houden;
- wanneer men zich zorgen maakt over een medeburger moet dit gemeld worden bij het Aalburg/Wmo-loket.

Mevrouw De Bij geeft uitleg over de aanbevelingen / aandachtspunten van groep 2, ondersteunen van jeugdigen en hun ouders:

- goede bereikbaarheid van het Centrum voor Jeugd & Gezin in de regio;
- goede doorverwijzing naar en door de hulpverlening;
- in het Centrum voor Jeugd & Gezin moet altijd iemand aanspreekbaar zijn;
- de vele vrijwilligers verdienen professionele hulp en ondersteuning; hiervoor moet subsidie gegeven worden;
- de verschillende sportverenigingen moeten toegang krijgen tot het netwerkoverleg met betrekking tot de jongeren; trainers, begeleiders en vrijwilligers komen veel te weten over de problemen van de jeugd; zij moeten dit kunnen tergekoppelen in de netwerkoverleggen;
- gemeente en de professionele hulpverlening moeten meer voorlichting en ondersteuning bieden aan de vrijwilligers;
- er moet aandacht zijn voor de Moedige Moeders; de gemeente moet aan de slag gaan met het gesloten convenant;

De heer Andel geeft uitleg over de aanbevelingen / aandachtspunten van groep 3, bekendheid van het Aalburgloket/Wmo-loket vergroten:

- er bestaat een weerstand tegen en een negatief beeld over de gemeente;
- er bestaat onder de inwoners schroom om bij de gemeente de hand op te houden;
- onbekendheid wat er onder de Wmo valt;
- mensen die met het Wmo-loket te maken hebben gehad weten de weg nu wel te vinden, maar er zijn helaas nog te veel mensen die dit niet weten; de gemeente moet haar burgers via informatie op het Wmo-loket wijzen; voorbeelden van informatievoorzieningen zijn: radio (Aalburg.fm) de gemeentegids, de gemeentepagina, huis aan huis folders, de website van de gemeente (www.aalburg.nl), dorpskranten, informatiefolders (bijvoorbeeld te verspreiden via de scholen);
- deze informatie moet kort, bondig en met eenvoudig taalgebruik opgesteld worden en moet keer op keer herhaald worden;
- aandacht voor de privacy wanneer een mantelzorger voor een mantelvrager een aanvraag indient bij het loket.

Mevrouw Haarmans geeft uitleg over de aanbevelingen / aandachtspunten van groep 4, ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers:

- de rol van de gemeenschap:
 - verantwoording nemen, erkenning bieden en mantelzorg benoemen;
- de rol van de gemeente:
 - vangnet zijn, informatie verstrekken, ondersteuning en professionele hulp bieden;
- door bezuinigingen worden steeds meer taken op de schouders van de vrijwilligers gelegd; mantelzorgers ondersteuning en professionele hulp bieden is hierbij erg belangrijk; de gemeente moet hierin het initiatief nemen; deskundigheid en voortdurende continuïteit moet gewaarborgd zijn;

- wanneer dit regionaal geregeld wordt ontstaan er ruimere mogelijkheden en is meer uitwisseling mogelijk; wanneer dit lokaal geregeld wordt kunnen vrijwilligers zorgvuldig en dicht bij huis ingezet worden; samenwerking en coördinatie is gewenst;
- er wordt veel verantwoordelijkheid op de schouders van de vrijwilliger gelegd; een schouderklopje of een compliment naar de vrijwilliger/mantelzorger is erg belangrijk;
- mensen moeten benaderd worden om vrijwilliger te worden; er moet gezorgd worden voor binding tussen de vrijwilligers bijv. door het organiseren van een uitje;
- jongeren moeten gestimuleerd worden om vrijwilligerswerk te doen, bijv. door middel van maatschappelijke stage.

6. Gesprek over de inhoud van de beleidsnota

Joyce Lubbers stelt de aanwezigen in de gelegenheid vragen te stellen over de gehouden discussies en het concept van de beleidsnota.

Vragen en antwoorden:

Wat betekent in het concept van de beleidsnota idop 2009 Veen?

Een idop is een integraal dorps ontwikkelingsplan. Integraal moet gekeken worden hoe een dorp zich moet ontwikkelen. Een onafhankelijk bureau verricht het onderzoek waarbij de bevolking en de dorpsraden van de kernen betrokken worden. De provincie verstrekt wellicht subsidie hiervoor. Veen staat voor 2009 op de agenda.

In het concept van de beleidsnota zijn veel namen en afkortingen opgenomen zoals bijv. HOOM en MEE. Waar staan deze afkortingen voor?

In het beleidsplan is in de bijlage een verklarende woordenlijst opgenomen.

Geadviseerd wordt om, omdat er nog veel onbekendheid rondom de Wmo bestaat, meer aan PR te doen.

Is het mogelijk dat het verslag van deze bijeenkomst voor de eerstvolgende opiniërende vergadering beschikbaar is?

Het verslag zal voor 4 november aanstaande op de website www.aalburg.nl geplaatst worden.

Hoe verloopt de Wmo? Zijn er klachten, problemen, is men tevreden?

Verwezen wordt naar het onlangs gehouden klanttevredenheidsonderzoek.

In 2007 zijn er bijna 800 aanvragen ingediend voor huishoudelijke verzorging, voorzieningen zoals een rolstoel, scootmobiel etc. In 2007 is één bezwaarschrift ingediend. Er zijn geen klachten binnen gekomen.

Men is volgens de uitkomsten van het onderzoek tevreden over de werkzaamheden van het Wmo-loket.

Wordt het Centrum voor Jeugd & Gezin lokaal, regionaal of landelijk georganiseerd?

Volgens de plannen van minister Rouvoet komt er in elke gemeente een fysiek loket en een digitaal loket.

Is het mogelijk om bij een evaluatie kwantitatieve gegevens te verstrekken? Na de nota gelezen te hebben is het niet duidelijk om hoeveel mensen het gaat per onderdeel.

Antwoord: Het klanttevredenheidsonderzoek geeft veel kwantitatieve gegevens over 2007. Elk jaar zal een klanttevredenheidsonderzoek gehouden worden. De beleidsnota bevat inderdaad alleen de bevolkingsopbouw per kern en de prognose tot 2013.

De nadruk wordt gelegd om vaker en meer vrijwilligers in te schakelen. De overheid verwacht van de mensen dat er langer doorgewerkt wordt. Dit zal eerder tot een afname van vrijwilligers leiden.

Dit is een angst die overal leeft. Het zijn nu de 50-, 60- en 70-plussers die vrijwilligerswerk verrichten. Geprobeerd zal moeten worden om de jeugd te interesseren voor het vrijwilligerswerk.

Richting de WMO-raad wordt de suggestie gedaan om 1 x per jaar een bijeenkomst te organiseren voor de burgers van Aalborg ten behoeve van het stellen van vragen.

7. Afsluiting

Geconstateerd wordt dat we bijzonder tevreden mogen zijn over de hoge opkomst van deze bijeenkomst en de geanimeerdheid en kwaliteit van de discussies. Hier kunnen we mee verder!

We bedanken de aanwezigen voor hun actieve inbreng, ideeën en suggesties. Ook de voorzitters van de diverse groepen worden voor hun inbreng hartelijk bedankt.

Wanneer iemand van de aanwezigen andere verwachting heeft over de inhoud/opzet van de bijeenkomst, verzoeken wij u dit bij ons (Wmo-loket) te melden. Tijdens een volgende bijeenkomst kan hiermee rekening gehouden worden.

Vervolgens worden de aanwezigen uitgenodigd voor een drankje aan de bar. Daar is ook inhoudelijk nog volop door gediscussieerd.

Reactie op de brief van de WMO-raad d.d.7 november 2008 en op de inspraak beleidsplan d.d. 9 oktober 2008

Wijk en Aalborg, november 2008

Geachte lezer,

Deze brief maakt als bijlage onderdeel uit van het beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Aalborg 2008-2012 (het beleidsplan).

Op 9 oktober 2008 zijn burgers en maatschappelijke instellingen uitgenodigd om mee te praten over het beleidplan. Op die avond zijn zeer waardevolle suggesties gedaan. Het verslag van deze bijeenkomst maakt ook als bijlage onderdeel uit van het beleidsplan. Graag willen wij verder in deze brief ingaan op deze suggesties (zie onder A).

Op 7 november 2008 hebben wij de officiële reactie ontvangen van de WMO-raad op het beleidsplan. Per email heeft ons college al veel eerder kennis kunnen nemen van de adviezen van de WMO-raad. Onze algemene reactie hierop is verwerkt in het raadsvoorstel en wordt in deze brief specifiek gemaakt (zie onder B). De officiële brief van de WMO-raad (d.d. 7 november 2008) omvat echter onverwachts veel meer punten dan alleen de al eerder doorgegeven adviezen. Deze punten zijn zo laat aan ons bekend gemaakt, dat we niet al te uitgebreid op deze punten in kunnen gaan, laat staan dat verwerken in het beleidsplan nog mogelijk is. De officiële brief is wel in zijn geheel opgenomen in de bijlage bij het beleidsplan.

Onderstaand vindt u onze antwoorden. Wij danken de WMO-raad en de burgers en instellingen voor het meedenken en meepraten aan dit beleidstuk en zien de uitvoering van het beleidsplan, mede dankzij het enthousiasme van de bevolking, met vertrouwen tegemoet.

A. Als eerste gaan wij in op de punten die op 9 oktober aan de orde zijn geweest.

In het algemeen werd gevraagd:

1. waarom mogen wij nu pas mee praten?
2. vrijwilligers moeten alles maar doen en moeten zelfs steeds meer doen!
Kan dat zomaar?

Onze reactie op 1.

Gedurende het gehele traject van de invoering van de Wmo is door de inwoners van Aalburg veel meegedacht en gesproken in een reeks van gesprekken en bijeenkomsten. Dat is al begonnen bij de zogenaamde scenarioworkshop op 28 november 2005. Het gehele traject "Is Aalburg ouderenproof en klaar voor de WMO?" is ook tot stand gekomen voor en met behulp van veel burgers. Bij de voorbereiding van het beleidsplan heeft daarnaast de WMO-raad veel mogelijkheden tot inbreng gehad. M.a.w. dit is niet de eerste keer (en zeker ook niet de laatste) dat het onderwerp aan de orde is.

Onze reactie op 2.

Onlangs is bekend geworden dat per 01-01-2009 (met enige uitstel 2010) grote delen van de Ondersteunende Begeleiding (OB) geschrapt worden uit het pakket van de AWBZ. De bezuiniging die hierdoor ontstaat moet in totaal 800 miljoen euro opleveren. De achterliggende gedachte is dat mensen met een lichte beperking door welzijn moeten worden ondersteund en niet door zorg. Daarom zullen deze zorgvragers verwezen worden naar de Wmo. Gemeenten zullen in de lijn van de bedoeling van de verandering het antwoord zoeken in het welzijnsaanbod, temeer omdat er geen gelden zijn om zoals in de AWBZ professionele ondersteuning te bieden. Een groter beroep op vrijwilligers is het gevolg. Gemeenten moeten wel zorgen voor een goede ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, wij komen hier later op terug.

Vervolgens zijn per speerpunt opmerkingen gemaakt.

1. Bevorderen sociale cohesie in de gemeente en in de kernen

- elke kern van de gemeente Aalburg moet een breed samengestelde dorpsraad hebben; de dorpsraden moeten werken aan de leefbaarheid; het is een taak van de gemeente om in de kernen waar nog geen dorpsraad is er een te organiseren;
- kerkgenootschappen moeten problemen signaleren en mensen actief doorverwijzen naar het Aalburgloket/Wmo-loket;
- inwoners weten te weinig van de activiteiten van het Aalburgloket/Wmo-loket
- de kleine dorpen hebben geen winkels meer; welke rol kunnen de dorpshuizen hierin spelen?
- moet er subsidie gegeven worden?
- de route van de buurtbus moet uitgebreid worden;
- jongeren groeien op in kwetsbare omstandigheden; met betrekking tot de leefbaarheid in de toekomst moet men hiermee rekening houden;
- wanneer men zich zorgen maakt over een medeburger moet dit gemeld worden bij het Aalburg/Wmo-loket

Onze reactie:

De leefbaarheid in de kernen van onze gemeente vinden wij erg belangrijk. Met de doelstelling om voor 2012 in ieder geval drie integrale dorpsontwikkelingsplannen gerealiseerd te krijgen, hopen we de sociale cohesie en de leefbaarheid in de dorpen te bevorderen. Bovengenoemde opmerkingen passen in het werken aan creatieve oplossingen niet alleen voor de betreffende kern maar ook gemeentebreed.

2. Ondersteunen van jeugdigen en hun ouders

- goede bereikbaarheid van het Centrum voor Jeugd & Gezin in de regio;
- goede doorverwijzing naar en door de hulpverlening;
- in het Centrum voor Jeugd & Gezin moet altijd iemand aanspreekbaar zijn;
- de vele vrijwilligers verdienen professionele hulp en ondersteuning; hiervoor moet subsidie gegeven worden;
- de verschillende sportverenigingen moeten toegang krijgen tot het netwerkoverleg met betrekking tot de jongeren; trainers, begeleiders en vrijwilligers komen veel te weten over de problemen van de jeugd; zij moeten dit kunnen terugkoppelen in de netwerkoverleggen;
- gemeente en de professionele hulpverlening moeten meer voorlichting en ondersteuning bieden aan de vrijwilligers;
- er moet aandacht zijn voor de Moedige Moeders; de gemeente moet aan de slag gaan met het gesloten convenant;

Onze reactie:

Hoe het Centrum voor Jeugd en Gezin er uit komt te zien is nog lang niet uitgekristalliseerd. Onze aandacht gaat hoe dan ook uit naar onze opgroeiende jeugd. Met de meeste kinderen gaat het gelukkig goed, wel moet er aandacht zijn voor preventie, opvoedingsondersteuning, goede scholen en een gezonde leefwijze. Soms gaat het wat minder goed. We zetten dan in op leerplicht, onze jeugdnetwerken, tijdige doorverwijzing naar adequate hulpverlening liefst dicht bij huis maar zo nodig via Bureau Jeugdzorg voor een indicatie voor tweedelijns hulpverlening.

Terecht is opgemerkt dat met het convenant o.a. gesloten met de Moedige Moeders aan de slag moet worden gegaan. Wij zullen deze opmerking ter harte nemen.

3. Bekendheid met het Aalburgloket/Wmo-loket vergroten

- er bestaat een weerstand tegen en een negatief beeld over de gemeente;
- er bestaat onder de inwoners schroom om bij de gemeente de hand op te houden;
- onbekendheid wat er onder de Wmo valt;
- mensen die met het Wmo-loket te maken hebben gehad weten de weg nu wel te vinden, maar er zijn helaas nog te veel mensen die dit niet weten; de gemeente moet haar burgers via informatie op het Wmo-loket wijzen; voorbeelden van informatievoorzieningen zijn: radio (Aalburg.fm) de gemeentegids, de gemeentepagina, huis aan huis folders, de website van de gemeente (www.aalburg.nl), dorpskranten, informatiefolders (bijvoorbeeld te verspreiden via de scholen);
- deze informatie moet kort, bondig en met eenvoudig taalgebruik opgesteld worden en moet keer op keer herhaald worden;
- aandacht voor de privacy wanneer een mantelzorger voor een mantelvrager een aanvraag indient bij het loket.

Onze reactie:

Van onze burgers vragen wij in het kader van de Wmo dat eerst zelf naar een oplossing wordt gezocht. Wij vragen van de omgeving om bij te springen als iemand het zelf niet kan. Op onze beurt moeten wij dan ook zorgen dat, als in eigen omgeving, de oplossing niet gevonden kan worden, niet eerst een zoektocht moet worden ondernomen voor het duidelijk is waar informatie te krijgen is, wie ondersteuning kan bieden, wat de ondersteuning behelst en hoe dat geregeld is. Een makkelijk te bereiken Aalburgloket/Wmo-loket hoort daarbij. Wij begrijpen dat we daarvoor alle kanalen moeten inzetten en in de taal van de zorgvrager moeten spreken.

4. Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers

- de rol van de gemeenschap: verantwoording nemen, erkenning bieden en mantelzorg benoemen;
- de rol van de gemeente: vangnet zijn, informatie verstrekken, ondersteuning en professionele hulp bieden;
- door bezuinigingen worden steeds meer taken op de schouders van de vrijwilligers gelegd; mantelzorgers ondersteuning en professionele hulp bieden is hierbij erg belangrijk; de gemeente moet hierin het initiatief nemen; deskundigheid en voortdurende continuïteit moet gewaarborgd zijn;
- wanneer dit regionaal geregeld wordt ontstaan er ruimere mogelijkheden en is meer uitwisseling mogelijk; wanneer dit lokaal geregeld wordt kunnen vrijwilligers zorgvuldig en dicht bij huis ingezet worden; samenwerking en coördinatie is gewenst;
- er wordt veel verantwoordelijkheid op de schouders van de vrijwilliger gelegd; een schouderklopje of een compliment naar de vrijwilliger/mantelzorger is erg belangrijk;
- mensen moeten benaderd worden om vrijwilliger te worden; er moet gezorgd worden voor binding tussen de vrijwilligers bijv. door het organiseren van een uitje;
- jongeren moeten gestimuleerd worden om vrijwilligerswerk te doen, bijv. door middel van maatschappelijke stage.

Onze reactie:

Zoals in het beleidsplan verwoord, verwachten wij al in 2009 alle mantelzorgers en vrijwilligers beter te kunnen ondersteunen. U kunt hierover voorstellen verwachten. Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor de vrijwilligerscentrale en de vrijwilligersorganisaties.

B. Vervolgens behandelen wij de brief van de WMO-raad d.d. 7 november 2009.

Per alinea reageren wij met de nadruk op de laatste alinea. Deze alinea bevat de eerder door ons ontvangen adviezen.

1e alinea: Inleiding, geen commentaar

2e alinea: Het geschetste beeld als zou in het beleidsplan te weinig aandacht worden besteed aan het potentieel en de betrokkenheid van de burgers en hoe deze te mobiliseren enerzijds en wat wij van de lokale samenleving verwachten anderzijds is ons inziens nu juist aan de orde bij de dorpsontwikkelingsplannen.

Hoe de rol is van een moderne overheid in een kern en wat de overheid kan betekenen als aanjager van vernieuwende ontwikkelingsopdrachten wordt door de WMO-raad omschreven, wij voelen ons thuis in deze rol. Wij houden ons onder meer bezig met juist die voorbeelden die genoemd worden.

3e alinea: In het beleidsplan leggen wij ons vast op concrete zaken. Echter, het kan niet anders of bij een beleidsplan waarin zoveel beleidsterreinen (moeten) worden behandeld moet uitgegaan worden van de grote lijnen. Aparte beleidsnotities zullen en kunnen specifiek ingaan op details. De grote te realiseren onderwerpen te weten dorpsontwikkelingsplannen, Centrum Jeugd en Gezin, ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers op alle functies en een goed functionerend Aalburgloket/Wmo-loket zijn absoluut niet vrijblijvend.

4e alinea: beantwoording impliciet in overige alinea's

5e alinea: de vragen in deze alinea gesteld, worden in 2008 nog met de onderhanden zijnde plannen betreffende ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers beantwoord.

De 6e alinea omvat de adviezen. Wij geven deze min of meer integraal weer met onze beantwoording.

Met betrekking tot het eerste speerpunt "Bevorderen van sociale cohesie in de gemeente en in de kernen" de volgende concreet te behalen resultaten:

- a. In 2009 bereiken dat in alle kernen waar nog geen dorpsraden zijn, dorpsraden worden opgericht. Deze dorpsraden dienen een zo breed mogelijke afspiegeling te zijn van de ingezetenen.
- b. In 2010 en 2011 leefbaarheidsonderzoeken in alle dorpskernen, in nauwe samenwerking met de dorpsraden.

Reactie:

Dit advies willen we graag opvolgen. Wat betreft de leefbaarheidsonderzoeken in alle kernen maken wij een voorbehoud. Er zullen voldoende middelen moeten zijn om dit resultaat te bereiken. We willen graag zaken gedegen aanpakken en helaas is niet altijd te voorspellen welke keuzes moeten worden gemaakt.

Met betrekking tot het tweede speerpunt "Bekendheid van het Aalburgloket/Wmo-loket" adviseert de WMO-raad te concretiseren hoe de grotere naamsbekendheid van het Aalburgloket op korte termijn gerealiseerd gaat worden.

Reactie:

Hiervoor kunt u een plan verwachten in 2009.

Betreffende speerpunt 4, "Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers", adviseert de WMO-raad de gemeente in 2009 in overleg te treden met de lokale vrijwilligersorganisaties op het gebied van informele zorg om intensiever met elkaar samen te werken mede ten behoeve van de mantelzorgers.

Reactie:

Met de uitvoering van dit speerpunt zijn we al druk doende. We zullen naar verwachting in de eerste helft van 2009 in overleg treden met de lokale vrijwilligersorganisaties ten einde een intensieve samenwerking te bewerkstelligen.

Wij besluiten deze brief met u allen nogmaals te bedanken voor het meedenken en uw inbreng.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van Aalburg